

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.
Pe un jum. . 14
Pe o lună . 2.40

Numărul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

Telefon pentru oraș și
comitat 562.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRATIA:
Strada Deák Ferenc Nr. 20
INSERTIUNILE
se primesc la administrație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă fiecare și
20 mieri.
Manuscrise nu se înape-
lază.

Părerile oamenilor imparțiali asupra situației noastre interne.

I.

Declarațiile domnului Parteniu Cosma.

În situația politică actuală, atât de îngrijitoare pentru neamul nostru, în care oameni împinși de patimă, căutând să nimicească dreptul de existență al acestui organ de publicitate, au răspândit un potop de insulte și calomnii, am crezut că e datorită noastră să ne adresăm unor bărbați obiectivi cari planează deasupra neînțelegerilor actuale și să-i dăm publicului o judecată imparțială. O facem aceasta împlinindu-ne rolul nostru de informatori, declarând dela început, că aceste mărturisiri nu angajază nici decum atitudinea noastră și că după publicarea lor ne vom fixa părerile într'un articol special, menit a trage concluzii logice și a lămurii publicul cetitor.

Începem publicarea răspunsurilor cu declarațiile venerabilului bătrân, domnul Parteniu Cosma - directorul institutului „Albina”:

1. Care este părerea dv. asupra situației noastre interne?

— Nu știu ce înțelegi d-ta sub cuvântul „intern”. Înțelegi situațiunea noastră dintre noi românii din Ungaria, sau situațiunea noastră în statul Ungariei, sau situațiunea noastră în monarhia austro-ungară?

— Dacă ași voi să răspund la toate aceste întrebări, ar trebui să scriu o istorie de zeci de coale, ceea ce nu este vocațiunea mea, nici de timpul necesar n'as putea dispune.

— Este o situațiune deplorabilă din toate punctele de vedere. Ne-am susținut în trecut în puterea credinței noastre în D-zeu și în dreptate. Până când poporul a ținut la biserica sa națională, a rămas intact. Conducătorii lui erau preoții persecutați și ei.

— Toată nădejdia lui a fost în D-zeu și în Împăratul. Împăratul când a voit să mai înfrâne nesațiul maghiarilor, ni-a mai zămbit și nouă dându-ne o părțică din dreptatea după care de secolî înșătoșăm, iar după ce s'a împăcat cu maghiarii ne-a dat iarăși pe mâna lor bine știind că noi tot credincioși îi vom rămânea, pentru că așa ne este firea.

Au fost momente când și maghiarii, cu intențiune ca să ne înstrăineze de Viena, de care totdeauna au avut și au și astăzi răcoare — pentru că este incalculabilă puterea „Împăratului” într'un stat polyglot cum este Ungaria, dar chiar și legile lor, fără de sancțiune de controlă, au rămas literă maoartă.

De aci încolo, preoții și învățătorii noștri, trebuie să fie adevărați eroi, hotărâți a deveni chiar și martiri, ca să-și poată împlini chemarea națională.

— Se părea că sub guvernul actual se coace un plan serios de a se face împăcarea cu noi, ca atunci, când legea firei va produce o schimbare în persoana Domnitorului să fie deslegată această chestiune, și factori competenți rugaseră pe d. Dr. I. Mihu să se pună în conțelegere cu factorii competenți ai Românilor, având a stabili condițiunile de împăcare. Desbaterile firește, erau de natură confidențială, de cari opoziția maghiară nu trebuia să afle până când lucrul nu va fi perfect și aprobat de guvern și de coroană. Dar cineva din ai noștri, abuzând de loialitatea lui Mihu a dat publicității în „Gazeta Transilvaniei” proiectul lui Mihu. Ziarele maghiare l'au reprodus imediat și, pe baza aceluia, au agitat cum știu ele contra guvernului „trădător”, instrument al „Camerilei” din Viena, iar guvernul, ca să-și dovedească patriotismul șovin, s'a pus pe lucru persecutându-ne și mai fără cruțare pe toate terenele și în loc de 40 deputați români, cari se puneau în vedere în proiectul lui Mihu, am rămas cu cei cinci deputați actuali, și cu poporul divizat și certat până la cuțite.

— Asta este situația noastră internă, pentru care și unii din noi poartă vina.

2. Ce credeți despre neînțelegerile celor două ziare din Arad?

— Cred ceea ce presupun că crede toată lumea românească, că este un lucru foarte regretabil și condamnat din toate punctele de vedere.

— O parte a intelectualilor noștri cred, că fiind și ei Români, pot imita și ei partidele politice din România liberă, cari identificându-și interesul lor personal cu interesul de partid, se războiesc între sine până la cuțite, neținând ai noștri cont de axioma, că „Si duo faciunt idem, non est semper idem.” Pentru că în România, ori cu ce mijloace va da jos dela putere un partid pe celalalt, cei ce au ajuns la putere tot români sunt, până când la noi, din slabi ce suntem, prin războaie devenim și mai slabi, ride lumea de noi, iar cei de sus ne desprețuiesc și mai mult decât până aci.

3. Ce opinie aveți față de svonul cu pretinsa trădare a „Tribunei”?

— Neezistând nici o „trădare” de neam din partea „Tribunei”, după păre-

rea mea a trebuit născocit un motiv plausibil pentru cei naivi, pentru ca sediul „Românului” să se mute dela Budapesta la Arad, unde deja exista „Tribuna” având și tipografia și casa proprie. Totul este după părerea mea exclusiv o chestiune personală.

— Sediul „Românului” trebuia mutat la Arad, pentru că domnul destinat să fie conducătorul lui nu mai era deputat dietal, și dacă își muta și el domiciliul din Arad, unde avea și are post bun împreună cu drept de penzie — trebuia să renunțe la postul său, ceea ce nu-i da mâna.

— A trebuit găsit deci un motiv prin care să se justifice punerea „Românului” în coastele „Tribunei” iar un motiv mai ponderos decât „trădarea” nu există.

4. Ați observat un singur moment, dela începerea campaniei împotriva acestui organ de publicitate, când „Tribuna” ar fi părăsit linia de intransigență în politică?

— Nu.

5. Admiteți ideea distrugerii numitului ziar?

— Nu admit.

6. Credeți că e de importanță ca neînțelegerile între ziarul „Românul” și „Tribuna” să se curme în cel mai scurt timp, — prin ce remedii?

— Cred, și dacă și cuvântul unui bătrân, care de 30 de ani a părăsit terenul politicii active, mai poate avea o însemnătate în ochii politicianilor actuali, aș insista chiar, ca să se cerce și găsească mijloace, ca neînțelegerea între cele două gazete din Arad să se curme cât mai curând.

7. Găsiți că din cele două ziare, unul, trebuie să părăsească Aradul, — care din două?

— Da! — sunt de părere că una din cele două gazete românești din Arad are să părăsească Aradul, și anume „Românul”, care a mers acolo când „Tribuna” purtase deja o luptă grea de mulți ani, ca să redeștepte și să susțină simțul național în acea regiune românească cu intelectuali numeroși și popor bine situat materialmente care având buni conducători, și în trecut a dat dovezi că este în stare să ducă cauza națională la izbândă.

— Locul „Românului”, ca organ așezat oficial al partidului național, este acela unde vrând-nevrând trebuie să se întrunească mandatarii partidului național, deputații dietali; unde se desbat și se aduc legile la cari ei sunt datori să participe în puterea mandatului primit dela popor; unde este guvernul țării, dela care emanează toate dispozițiunile cari ating

și poporul român, și cari acolo se pot afla mai curând — și, acel loc, este Budapesta, unde s'a și instalat la nașterea sa primul organ al partidului național, antecesorul „Românului”: „Lupta”.

— Dacă n'a succes încercarea primă, când partidul național nu avea tipografie proprie și n'avea omul apt de a conduce gazeta, poate succeda acum, când are mijloace de a-și procura tipografie și acolo, vânzând pe cea din Arad, și are și omul cărui îi poate asigura viitorul și în Budapesta.

— Iar dacă Budapesta se poate abandona, atunci Clujul este locul unde trebuie să se instaleze organul oficial al partidului național pentru că Clujul este a doua capitală a țării, este capitala Transilvaniei.

Românii sunt în majoritate absolută față de ceilalți locuitori, fără a avea un ziar politic românesc cotidian.

— Dar în fine, aducă-l chiar și la Sibiu unde de asemenea nu este ziar românesc cotidian.

Di Goga și-a amânat intrarea în temniță. După cum suntem informați d. Octavian Goga, la cerere telegrafică, a obținut pentru intrarea în temnița dela Seghedin, o amânare până la 26 Ianuarie.

Armata comună și alegerile din Croația În numărul din urmă ziarul vienez *Danzer's Armee Zeitung* se ocupă într'un articol mai lung cu recentele alegeri din Croația și în special cu ingerințele anti-constituționale ale armatei comune în aceste alegeri. Autorul, care e un ofițer din marele stat major, constată adevărul mai presus de îndoială, că armata trebuie să stea în afară de sferele de interese ale tuturor partidelor politice și că amestecul ei de până acum, atât în alegerile din Ungaria, cât și în cele din Croația s'a făcut

prin abuzul de putere al guvernului ungar. S'a creiat multor ofițeri situația penibilă și dureroasă, că sub povara disciplinei militare au fost nevoiți să se preteze de unele executive ale sistemului ungar de corupție și imoralitate politică. Aceasta e o greșală nespuse de condamnabilă, pentru că răsfărâge ura poporului croat împotriva dominației maghiare și asupra armatei comune, slăbind una din condițiile de tărie ale armatei: simpatia populațiunii.

Adevărurile aceste au avut darul să involbureze încă o dată orgoliul compatrioților noștri maghiari, corul de injurături al ziarelor iudeo-maghiare nu va putea însă să amuțească adevărul.

Jubileul unui ziar slovac. Unul din organele publicistice cele mai de seamă ale Slovacilor, „Narodnie Noviny” a implinit zilele aceste 50 de ani de existență. În fruntea numărului jubilar bătrânul conducător politic al fraților noștri în suferință Svetozar Hurban face bilanțul progreselor realizate de Slovaci pe toate terenele publice în acești 50 de ani din urmă. Bilanțul acesta e prezentat favorabil și autorul constată, că poporul slovac e pe calea progresei în toate ramurile vieții publice. În special sunt îmbucurătoare progresele realizate pe terenul economic și pe cel cultural. Slovaci au azi o literatură în plin avânt, care le dă întemeiate speranțe de un viitor mai senin.

Chiar dacă acest tablou ar avea multe din culorile elanului de sărbătoare, îi rămâne totuși fondul de adevăr și acest adevăr desminte crud toate silințele sisifice ale oblăduitorilor noștri de a schimba firea și caracterul intim al națiunilor maghiare din Ungaria. De forța inextingibilă a legilor naturii s'au afirmat în trecut și se vor afirma în viitor toate încercările samavolnice, dovadă și progresele modeste ale Slovacilor, progrese înfăptuite prin puterea veșnică a legilor evoluțiunii naționale.

Sedința Camerei. După vacanțele de Crăciun, Camera deputaților azi s'a întrunit întâia dată la ședință, sub președinția lui Ná v a y.

S'a continuat discuția bugetului, intrându-se în discuția bugetului, ministrului de justiție, al cărui raportor a fost Kendi Géza.

„Insistență juvenilă”.

— Au îmbătrânit și tinerii dela 1907? —

București, 27 Decembrie v.

Două luni după alegerea sa ca deputat al cercului Beiuș (26 August n. 1907), părintele Dr. Vasile Lucaciu și-a rostit primul său discurs parlamentar în ședința dela 30 Octombrie n.

Discursul acesta a fost o surprindere nu numai pentru obștea românească din provincie, ci chiar și pentru majoritatea deputaților membri ai clubului naționalist din Camera ungară.

Intrat în Cameră între împrejurări extraordinare: după a campanie electorală dintre cele mai înfricoșate și după ce deputatul Vaida a fost dat afară din Cameră, — părintele Lucaciu și-a rostit discursul tot între împrejurări extraordinare: după vărsările de sânge dela Pánade și Cernova... Toată lumea se așteptase ca leul dela Șiești, care atâta timp stase departe de lupte, să-și reia vechea atitudine de intransigență implacabilă. Și lumea s'a ales cu un discurs — diplomatic! Discurs frumos și ascultat de unguri surprinși, căci și ei se așteptaseră la atacuri energice, pe când părintele Lucaciu le întindea ramura de maslin, stăruind mereu asupra sentimentelor sale „patriotice.”

După acest discurs deputații mai tineri ai clubului, în frunte cu Dr. Maniu și Dr. A. Vaida, au fost cei dintâi cari și-au exprimat nedumerirea și surprinderea.

Nedumerirea și surprinderea a crescut când, trei zile în urmă, „Budapesti Hir-lap” publică o conversație ce-a avut-o, în culoarele Camerei, părintele Lucaciu cu reposatul deputat ungar Ugron despre „relațiile politice dintre Unguri și Români.”

Ziarul unguresc spunea, între altele, că: Ugron a recunoscut că Românii cu drept cuvânt consideră ca gravamen ne-

Artiștii în Intimitate.

De vorbă cu Brătescu-Voinești.

Zilele trecute am fost la Târgoviște. De câte ori intru în acest oraș, în care ruinele vorbesc despre mărețiile trecutului, simt o ușoară înfiorare cuprinzându-mi sufletul. Dar Târgoviștea nu are înțeles numai pentru aceia cari simt în ei cultul trecutului. Târgoviștea este, pentru orice iubitor de artă, cetatea din care au pornit, spre curcirea admirației românești de pretutindeni, atâtea intrupări de artă desăvârșite, atâtea subtile viziuni pline de realitate și adevăr cari au consacrat de mult un mare nume: Brătescu-Voinești.

De aceea, de câte ori mă duc la Târgoviște simt o imperioasă dorință să văd pe acest scriitor pe care talentul său mare îl pune în rîndul frun-tașilor literaturilor, dar a cărui egală modestie îl face să fie totdeauna accesibil tuturor acelor cari îl caută. De astădată țineam cu atât mai mult să văd pe acest mare artist, care posedă într'un grad atât de înalt darul de a face să dispară distanțele, cu cât aveam pe lângă d-nea o misiune specială din partea „Flacărei”.

Mă întimpină în cadrul ușei, cu veșnicul său zâmbot de bunătațe și îngăduire pe buze. Cum auzi rostind numele „Flăcărei”, zâmbi cu necaz...

— Flăcără...? De câte ori îmi sosește această revistă simt o mare plăcere și o mare remușcare... Dar ce vrei? Profesiunea de avocat îmi răpește atât de multă vreme încât până acum n'am pu-

tut să-mi îndeplinesc dorința de a colabora la această interesantă revistă...

Câteva clipe de tăcere făcure să mi-se întipărească lămurit în minte chipul senin, peste care cărunțea părului răsfărâgeaze raze de lumină. O pânză fină de tristete îi învăluie fața iar din ochi îi jănesc priviri ascuțite. Apoi cu hotărâre, dl Brătescu-Voinești spune:

— Dar voi face tot posibilul ca pentru numărul de sărbători să public ceva în „Flăcără”.

— Dar până atunci?

— Până atunci, ce?

— V'ași ruga — îngân eu — să-mi acordați o convorbire pentru „Flăcără”.

— Să vorbim. Dacă vei crede că ceea ce am vorbit merită să fie publicat în „Flăcără”, publică.

Și am vorbit împreună despre multe. De literatura noastră actuală, dl Brătescu-Voinești spunea:

— O prevedeam de mult. În totdeauna am fost și sunt optimist. Era și naural ca, din sămânța aruncată de înaintașii noștri, să înflorească mișcarea de astăzi, care, după părerea mea, va atinge culmi și mai înalte. Zic așa, și cred în cele ce spun, fiindcă viitorul va fi al gândirii, al scri-sului. Zorii s'arată de pe acum. Uite de pildă în Germania. Dacă s'ar atinge cineva de Rotschild, câți bani nu ar trebui să cheltuiască acesta, ca să întrețină o presă menită să-l apere. La să îndrăznească cineva să se atingă de Haeckel, fie chiar împăratul. Nu numai că ar protesta și cel din urmă german, dar lumea întreagă ar striga

contra nedreptății ce s'ar face unui asemenea om. Astăzi omul nu-și mai găsește liniștea sufletească trebuitoare în viață. De aceea sunt foarte mulți cari cătră sfârșitul vieții lor clădesc spitale, școli, fac atâtea binefaceri cu avutul lor. Acestea toate nu isvorăsc din frământările în care sufletul lor a ajuns cătră sfârșitul vieții fără să fi găsit liniștea ideală? Ceeace fac ei în urmă, e ultima efortare de a gusta din plăcerea după care au alergat o viață întreagă. După mine scriitorul este un apostol. Chiar dacă apostolatul lui va lăsa indiferență pe contemporani, dacă va fi cu adevărat apostol, posteritatea îi va pune pe frunte lauri gloriei.

Ești tânăr, și vei avea împ să vezi împlinindu-se cele ce-ți spun. Multe din cele de astăzi se vor dărîma, și prea puține vor rămânea. Pe urmă e și natural, ca mișcarea de astăzi să prindă în ochiurile ei și chemați și nechemati. Dar vremea își va da cea din urmă sentință. Cum într-o cutie în care sunt alice de toate mărimile, când prinzi a o clătina, se rînduiesc toate după mărime începând cu cele mari în rîndul întâi, tot astfel ne va rîndui și pe noi vremea. Mie îmi pare rău că contribui cu prea puțin la mișcarea atât de frumoasă de astăzi. Dar nu se poate altfel din două cauze: În primul rînd, nu m'apuc să scriu decât numai atunci când nu mai pot să țin ceva în mine. Și al doilea, tocmai când am dispoziție de scris, mă pomenesc că servitoarea mă anunță că m'așteaptă niște țărani, țărani au afaceri cu mine. Se duce și dispoziție și tot. De aceea nu știu...

— Cu toate acestea ați dat literaturii pagini

executarea legii de naționalități... În schimb Vasile Lucaciu a recunoscut și el că Ungaria numai ca stat unitar național maghiar poate exista.”

Nedumerirea a fost atât de mare încât părintele Lucaciu a fost rugat să renunțe pe viitor la conversații de culoare pe cari presa ungurească le poate perverti după plac.

Nedumerirea și surprinderea aceasta a fost împărtășită și de Românii din Regatul României. Noul organ liberal „Viitorul” din București ceruse chiar părintelui Lucaciu un interview, pe care l'a publicat în numărul dela 6 (19) Noemvrie 1907.

Sunt interesante declarațiile părintelui Lucaciu, cari au fost comentate și în presa românească din Ungaria.

„Am auzit — spunea redactorul „Viitorului” — că unii naționaliști vă fac imputarea că ați fost prea legal și prea conciliant în discursul Dv. parlamentar.

— Vezi, domnule, — i-a răspuns părintele Lucaciu — ăsta e un simptom bolnăvicios care arată o nematuritate politică, sau, ca să nu fiu așa de aspru în judecată, arată o nervozitate în unii fii ai națiunii cari se ocupă și cu politica. Și nu mă mir. Din contra, ar fi motive cari ar putea chiar să justifice această nervozitate... Nu mă mir că inimile geloase pentru a vedea ferit de ori ce greșală-mărețul standard național cad în o anumită confuzie când aud că părintele Lucaciu vorbește de patriotism în parlamentul din Budapesta în legătură cu patria ungară... Ce să răspund eu la aceste preocupări ale fraților mei iubiti? Dacă nu-mi pot realiza idealul în vărsarea sângelui și cu jertfirea vieții, voi lupta pentru mândrul nostru ideal cu armele politice înțelepte și cuceritoare...”

Efectul acestei nedumeriri și surprinderi a fost o slăbire însemnată a luptelor parlamentare. Organul liberal din București a cerut noui explicații părintelui Lucaciu. În aceste explicații, publicate în „Viitorul” dela 3 (16) Decemvrie, părintele Lucaciu spune:

„Mă rugați să vă vorbesc despre ținuta deputaților naționalităților din ședințele din urmă ale parlamentului?... Nimic mai grav decât a răs-

strălucite cari vor rămânea pururea, îl întrerup eu. „Puilul” și atâtea altele...”

— Îți place puilul? Și copiii mei le place... Mi-aduc aminte că atunci când am scris „Puilul”, am cettit bucata întâi copiilor mei. Când am isprăvit, băiețelul a început să plângă. Văzând pe mamă-sa că ride de el, mi-se adresă supărat: „Știu eu de ce scrii mamele d'astea, ca să plâng eu și mămica să riză de mine”, și trântind ușa s'a închis în camera lui. Fetița, după ce a stat puțin tristă, ne apuse, „că-i pare rău că nu l'a găsit ea, căci îi dădea ciocolată, bomboane, și poate nu murăa”. Când am văzut că au înțeles-o copiii, i-am dat drumul să se publice, căci pentru ei era scrisă.

— Acum lucrați ceva?

— Da lucrez. Lucrez un roman.

Se opri din vorbă ca și cum i-s'ar fi părut că mi destăinuise prea multe. Dar eu eram dornic să aflu cât de mult.

— Subiectul este luat din viața țărănească?

— Nu... căci eu toate că am copilărit mai mult la țară și profesia mea de avocat mă face să viu în contact mai mult cu țărani, nu am curajul să spun că cunosc bine sufletul țăranelui nostru. Il cunosc în parte și numai anumite părți. Așa de pildă, cunosc atâtea lucruri înduioșătoare de pe vremea răcoalelor, pe cari, dacă voi avea vreme, le voi scri odată. La noi însă sunt mulți scriitori cari, dacă au văzut un țăran rătăcind pe străzile orașului cu sufletul amărit de nevoi sau l-au văzut mergând posomorit pe lângă carul lui cu imne, socotesc, că cunosc perfect sufletul țăranelui. Și pe urmă în aerul molatec de cafea scriu nuvele cu subiect din viața țărănească, în

punde pe scurt la o întrebare atât de complicată. Totuși îmi voi da silința, ca să vă răspund, cu atât mai bucuros, cu cât voesc totodată să înlătur prin aceasta nedumerirea obștei românești, ce se manifestă de un timp încoace față de activitatea parlamentară a deputaților naționaliști.

În timpul din urmă am observat, mai ales la generația mai tânără, că nu i-ar conveni ținuta noastră „prea moderată”, ce-am arătat-o noi la desbaterea proiectului compromisului cu Austria și că i-ar fi plăcut mult mai bine, dacă ne-am fi alăturat Croaților, obstruând până la sfârșit împotriva compromisului. Părerea aceasta au avut-o și unii dintre colegii, mai ales cei tineri, dornici de luptă. Insa pe cât de plausibilă li-s'a părut la început, judecând numai pe de-asupra chestia, pe atât de periculoasă, în același timp luând mai cu de-amănuntul întreaga afacere, și cugetându-se mai ales la urmările funeste, ce li-ar fi adus cu sine o astfel de obstrucție, asupra poporului românesc.

Noi, la mai multe ședințe ale clubului naționalităților, am deliberat foarte serios și cu deamănuntul întreaga chestiune, și, cu toată insistența jurenților a colegilor noștri mai tineri, am trebuit să ne călcăm pe inimă, și să lucrăm numai și numai, după cum ne dictează rațiunea bazată pe argumente temeinice, iar nu pe lucruri mici de sentiment”.

Cu aceste explicații s'au sfârșit declarațiile părintelui Lucaciu despre „politica înțeleaptă” a bătrânilor și „insistența juvenila” a tinerilor. S'au terminat nu pentru că „nedumeririle” s'ar fi risipit, ci pentru că clubul deputaților naționaliști a luat o hotărâre prin care obligă membri clubului să nu mai acorde interviewuri. Declarațiile părintelui Lucaciu au dat prilej la discuții agitate în club, care a cerut dela d. Lucaciu să desminte interviewul. Părintele Lucaciu s'a învoit, dar desmintirea n'a mai apărut.

Atmosfera aceasta de „nedumerire” a născut și broșura de împăcare româno-maghiară alui Argus, cum a dat naștere și apropierea guvernului Wekerle de deputații naționaliști.

La sfârșitul lui Ianuarie, „Az Ujság” a publicat o scurtă informație în care spune că între ministrul-președinte Wekerle și trei deputați români a avut loc o

consfătuire intimă în biroul președintelui Camerei, din palatul parlamentului. Informația ziarului nuguresc a fost desmintită, dar este fapt că au avut loc în acele zile tratative cu guvernul, cărora le-a pus capăt deputatul Dr. Iuliu Maniu, prezintănd lui Wekerle, la cererea acestuia, un memoriu în care se înșiră cererile naționalităților.

Acest memoriu, care are la temelile sale programul național dela 1881, a fost cea din urmă fază a acestor tratative.

De-atunci au trecut patru ani. „Stăruințele juvenile” ale tinerilor s'au domolit. Acum nu mai judecă nici ei chestia „numai pe de-asupra”. Și-au călcat pe inimă și lucrează numai și numai cum le dictează „rațiunea bazată pe argumente temeinice.”

Lupta parlamentară din 1907 a fost numai o comedie sau acești patru ani i-a îmbătrânit pe tinerii dela 1907 — cu decenii, apropiindu-i de vederile cari în 1907 au provocat atâtea „nedumeriri” și „surprinderi”?

Să luminăm țărănimea noastră.

— Prelegeri populare în Maramureș. —

Apelul Asociației din Sibiu adresat despărțămintelor sale găsește răspuns în cercuri tot mai largi și propunerea de a-se ține prelegeri populare sistematice e întâmpinată cu interesul de care este vrednică această propunere.

Cele dintâi despărțăminte cari își publică programul prelegerilor sunt cele din părțile cele mai expuse ale României. După Sălaj vine acum Maramureșul să anunțe o serie de 9 prelegeri.

Suntem convinși că aceste năzuinți întru desșteptarea poporului vor fi sprijinite de toți Românii de bine.

Dela despărțământ primim următorul avis:

Comitetul despărțământului „Vișău-Iza” al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” — conform hotărârii aduse în 28 Octomvrie a. tr. — și aprobată de comitetul central, — a stabilit ținerea prelegerilor populare pentru comunele:

1. Săcel în 9 Ianuarie a. c. Delegat: Emil Bran. Conferențieri: Dr. Iuliu Popp: „Despre folosul asigurărilor reciproce”; Dr. Gavrilă Iuga: „Despre biblioteca populară a Astrei”.

2. Vișăul de sus în 20 Ianuarie. Delegat: Dr. Gavrilă Iuga. Conferențieri: Dr. Aurel Szabo: „Despre tovarășii”; Emil Bran: „Alcoolismul și urmările lui.”

3. Ieud în 28 Ianuarie. Delegat: Artemiu Anderec. Conferențieri: Grigore Czipel: „Creșterea rațională a vitelor”; Mihai Hotea: „Datinele rele ale poporului nostru.”

4. Soliștea de sus în 11 Februarie. Delegați: Ioan Tarja. Conferențieri: Dr. Gavrilă Iuga: „Puterea învățături”; Ioan Birlea: „Măseria-industria și foloasele ei.”

5. Glod în 18 Februarie. Delegat: Ioan Birlea. Conferențieri: Emil Bran: „Economia și grăbării”; Artemiu Anderec: „Însemnătatea bisericii și a școlii în viața poporului nostru.”

6. Vișăul de fiioc, în 25 Februarie. Delegat: Dr. Ilie Kindris. Conferențieri: Dr. Petru Vajda: „Despre pomărit”; Ioan Tarja: „Despre stupărit.”

7. Cuhea, în 10 Martie. Delegat: Mihai Hotea. Conferențieri: Dr. Ilie Kindris: „Folosul asigurărilor”; Mihai Iuga: „Alcoolismul și urmările lui.”

care bietul țăran este zugrăvit ca barbar, fără suflet, etc. Romanul meu cred că va fi mai mult înțeles și apreciat de posteritate decât de prezent. Eroul este erou prin faptul că suferă, îndură cele mai mari mizerii, este lovit din toate părțile, și cu toate acestea plin de încredere în viitor rămâne. El le primește pe toate cu zâmbetul pe buze. Orice suferință îl lasă nepăsător ca și când nimic n'ar fi îndurat. Astfel, în cele din urmă rămâne învingător. L-am scris...

...Totmai când îi sorbeam vorbele cu mai multă sete, un glas ne făcu să întoarcem capul către colțul de unde răsună acest glas.

— Omasule, v'asteptă niște țărani cam de mult. Au procesul astăzi.

Înțelesei cu sufletul întristat că, cu toate toate stăruințele d-sale ca să mai rămân, trebuia să-i dau răgaz să-și vază de afaceri. În salon cei doi copilași cari înțeleseseră așa de minunat „Puilul”, se uita cuminti la străinul care vorbea cu „tăticu”. Cu același zâmbet cu care mă întâmpinase scriitorul, mi-a întins mâna avocatul Brătescu-Voinesti. Și ne-am despărțit.

Când am eșit din casă, câteva raze de lumină, singuratece, cercau să alunge mohoreala zilei. În vale se auzia borboretul Ialomiței. Sufletul mi-era ușor ca un fulg și senin ca o zi de Mai. Pe drumm'am gândit mult la modestia care caracterizează sufletul fin, al acestui om atât de nobil. Pe dinainte-mi începui să defilez, „Puilul”, „Niculită minciună”, „Neamul Udreștilor”, „Pană Trănească”, „Rejescu”, și în tovarășia acestor dragi viziuni am plecat din cetatea amintirilor de măreție.

„Flacăra”

I. Irimescu-Cândești.

8. Dragumirești, în 24 Martie. Delegat: Dr. Gavrilă Iuga. Conferențieri: Vasile Vlad: „Sfaturi practice din economie”; Dr. Aurel Szabo: „Folosul tovarășilor”; A. Zagrean: „Valorarea produselor cereale”.

9. Botiza, în 9 Aprilie. Delegat: Emil Bran. Conferențieri: Mihai Hotea „Datinile rele ale poporului nostru”; Grigore Cripile „Creșterea rațională a vitelor”.

Prelegerile în comunele amintite se vor ține după sfânta slujbă — în școala gr. cat., sau în alt local acomodat.

Din ședința comitetului ținută în Visăul-de-sus, la 4 Ianuarie 1912.

Emil Bran,
directorul desp.

Dr. Gavrilă Iuga,
secretarul desp.

Cronică literară.

Cum s'a stricat limba românească? *).

De Dr. Al. Tălășescu.

Am înaintea mea o broșură extrasă din „Convorbiri literare”, produs al penei elegante și ușoare a domnului I. N. Lahovary, care într'un moment de desperare tardivă, scârțâie rău în contra unui elan național al tinereții bucureștene, care acum câțiva ani s'a opus cu energie și a rușat să zădărnicească ea doamnele române de elită să joace în Teatrul Național piese pe franțuzește.

Aceasta împiedecare a reprezentăției în folosul societății „Obolul”, zice autorul, a atras după sine o scădere în ajutorul săracilor, în care scop se aranjase dilettantismul doamnelor bucureștene. Invinuete deci de naționalism fals pe studenți, deoarece limba românească prin aceea reprezentăție, nu suferea nici o știrbire, în schimb însă nimeni nu se mișcă în contra unui curent „nefast”, care de 70 (!) de ani încoace strică limba strămoșilor noștri, transformând-o în o limbă „caraghioasă”, într'un fel de „Volapük” sau „Esperanto”.

Am citit cu multă luare aminte întreagă broșura și imediat am observat, că autorul face filologie de dilettant, că, dealtfel, singur o mărturisește și, că cele scrise sunt niște accente mai mult simple decât cugetate. În orice caz cântărind valoarea sentimentului național, cu care se ridică pentru apărarea integrității graiului românesc și aceea a cugetului d-sale, când prin aceasta broșură face cu o patimă rară proces de contravențiune și celor vii și celor morți, a trebuit să constat în același timp că sentimentul național, cu care se erigează d-sa în filolog este așezat pe o bază falsă, pe aceea a patimei în contra ori cărei mișcări de a ne cultiva limba. În cele 90 de pagini sunt tot atâtea doze de otrăvă împotriva tuturor cari ar voi să scoată limba din cercul îngust și pe ici colo ruginit al stilului bisericesc.

Mă murea îndrăzneala să concep un răspuns. La început mi-am zis că nu sunt competent în materie de filologie și că în orice caz, răspunsul era de căderea unui literat mai de seamă și nu a unui medic, care cu câteva scrieri literare nu și poate pretinde calitatea de literat, aceea de evanghelist al limbei române. Totuși la urmă mi-am făcut socoteala că în orice caz nu voi cădea în atâtea greșeli de filologie ca dl Lahovary, deoarece pe mine nu mă conduce nici o patimă în pretuirea frumuseții limbei noastre și în evaluarea trebuințelor ei.

*) Răspuns la studiul literar-filologic cu același titlu al dlui I. N. Lahovary (Convorbiri Literare 1911).

Nu mă adresez aici numai dlui Lahovary, nu voesc a polemiza asupra broșurei d-sale, doresc a fi cetit nu numai de literați sau filologi, ci de întreg publicul român și în special de cel de peste Carpați. Pentru acest motiv am ținut să răspund în un ziar românesc din Ungaria, răspândit și în Tară, în „Tribuna”; Aceasta nu este o eșire pe terenul dilettantismului filologic ca să ridică mănă pe care dl Lahovary a aruncat-o în special ardelenilor, ea este o simplă manifestare a faptului că, toate științele se găsesc în stare difuză răspândite în cunoștința popoarelor și oă specialității le adună numai să le sistematizeze, adăugând uneori noi concepțiuni la ele.

În materie medicală e greu să discuți cu acei cari nu cunosc anatomia și fiziologia; în materie tehnică e și mai greu când ești profan în fizică și matematică; dar în materie de limbă maternă fiecare român care și-a pătruns cu cugetul și cu inima limba națională, poate avea destulă competență asupra cultivării limbei sale, fără ca el să fie specialist filolog. Așa a crezut de altfel și dl Lahovary, când a întreprins asaltul în contra „ignoranților” stricători de limbă. Tare aș vrea să știu însă, cine i-a fost d-sale profesor de limba română?

Drept să spun că cam de mult mă preocupă ideea să scriu ceva despre dezvoltarea limbei noastre în raport cu artale și cetind broșura dlui Lahovary mi-am zis că e ocaziune, ba chiar un prilej de a mi enunța acea temă în contradicție cu principalele puncte cari constituiesc esența lucrării d-sale.

Pe mine m'a mirat foarte mult ușurința cu care Academia Română a delegat acum 5 ani o chestiune foarte complicată a ortografiei noastre în înțelesul care departe de a satisface cerințele fonetismului, cerințe legitime ale ori cărei limbi, care nu se găsește încă fixată față de exigențele mari ale artei fonetice; ale poeziei și ale muzicii.

Am scris întotdeauna precum ne-a ordonat Academia și poate nu din convingere, ci din spirit de disciplină. Disciplina voluntară este una din condițiunile principale ale progresului omenirii și chiar religionea creștină prin permiterea liberului arbitru face din ordinea de bună voie baza moralei noastre creștine. Executând regula mi-am lăsat totuși libertatea de a discuta avaranitatea Academiei în materie de ortografie, într'un cât actuala scriere fonetică este grosolană, stricătoare de limbă și imposibilă din punct de vedere artistic, muzical.

Astfel tocmai bine îmi vine broșura dlui Lahovary care pretinde a dovedi că ni s'a stricat limba prin evoluarea nefirescă, artificială impusă de unii specialiști academicieni și de alți ignoranți cari voiau să regenereze limba latinizându-o și franțuzându-o și cari au făcut din ea o „caricatură”.

D-sa vine cu un material indestulător, pentru ca cu prilejul criticii ce fac lucrării d-sale, să mi pot dezvolta și eu în continuitate teza ce urmăream susținând că: cultivarea limbei nu se poate face decât subordonându-o cu totul fiziologiei vorbirii în raport cu artale, adevăr făcându-o muzicală.

Să stăm însă de vorbă mai întâi asupra celor mai importante chestiuni cari îl turbură pe dl Lahovary:

Cap. I.

Istoricul influenței slave asupra limbei noastre.

Autorul caută să răspundă la întrebările: Ce este o limbă? Cine o face? Cum evoluează?... Zice că limba este un organism viu și că tot ce este viu se află în veșnică stare de transformare: crește, se dezvoltă, uneori dă îndărăt.

D-sa pleacă dela un adevăr ce nu este de discutat, dar voiește să ajungă la rezultat tocmai

contrar evoluțiunii, adevăr să ne întoarcem „la limba cârților vechi, mai ales a celor bisericești, cari sunt o neprețuită comoară pentru cei ce vor să învețe adevăratul grai românesc” (pag. 7).

Înainte de a spici în parte cuvintele vechi din cărțile bisericești și nefasta iniriurire străină asupra limbei noastre în trecut, cred, că e locul de a ne reaminti de cele două legende cari afirmă că scrierea românească cu caractere latine a fost izgonită din limbă și înlocuită de cea slavonă de către Alexandru cel Bun pentru a desrădăcina cataclismul dintre români, după sfaturile mitropolitului Teoctist care era de neam bulgar. Această legendă ni-o istorisește principele Dimitrie Cantemir.

Pe de altă parte în cartea „Tzarstvenica” a călugărului bulgar Paisie, tipărită la Buda, în limba bulgară în anul 1844, ni-se arată o altă versiune a legendei de mai sus și care este de origine bulgară, anume că „Părintele Teofilact, făcut patriarh la Trnovo de împăratu român-bulgar Assan, a invitat pe împărat să treacă în Valachia și să o curețe de eresul roman, ce pe atunci domina în Valachii și Assan s'a dus și a supus Valachiile sub stăpânirea sa și a silit pe Valachi, cari până atunci ceteau în limba latină, să lase mărturisirea romană și să nu cetească în limba latină ci în cea bulgărească și a poruncit ca celui ce va cota în limba latină să i-se taie limba și de atunci Valachii au început a cota bulgărește”. Adevărul istoric este însă și aici alterat într'un cât Assan n'a supus Valachiile.

Xenopol afirmă însă că creștinismul roman a fost scos cu violență dela români cu mult mai înainte lui Assan¹⁾ de către regele Bulgar Bogar și de urmașul lui Simeon, chier cu ceva înainte de venirea Ungurilor peste Români, pe atunci vasali Bulgarilor. Pentru ca această convertire să aibă statornicie nici nu s'au înființat episcopate române, ci poporul nostru depindea canoniceste și sub marii voievozi Mircea (la 1390) și sub Iuga, în Moldova²⁾ de patriarhul din Ochrida. În Ungaria și Transilvania abea la 1820 avurăm primul episcop român la Arad pe Nistor Ioanovici, iar în Ardeal și în afară de martirul episcop Sava Brancovici, pe marele mitropolit Andrei Saguna. În restul timpului biserica românească era subjugată patriarhului sârb din Carlovit.

Urmarea nefavorabilă asupra limbei noastre din epoca acestei robii canonice o putem prețui din cuvintele destul de elocvente ale istoriografului nostru Xenopol:

„Iniriurirea bisericeii bulgărești, care ținu aproape opt veacuri, asupra mintii și dezvoltării poporului român fu din cele mai dăunătoare. Devenind printr'o urmare fatală și limba statului și aproape singura limbă scrisă și cetită, limba bulgară împiedecă cultivarea graiului național pentru acest restimp îndelungat.

„Atare predominare a bulgarismului la români nu se poate asemăna cu aceea a limbei latine în biserica și în statele apusene, căci aice deși o limbă străină la început pentru transmiterea gândurilor, aceasta limbă străină conține cheia unor comori întregi de idei înalte, de forme maestre, de învățături prețioase, cari pătrunseră în curind, tocmai prin acest canal, mintile multimei și destelenindu-le, le făcură destoinice pentru civilizare și pentru epornică rodire de mai târziu a graiului național. Limba latină fu o ecoală pentru limbile poporene. La noi slavismul tâmpit, orb și lipsit de orice idee, onăsa ca un munte asupra cugetului poporului român, fără să-i aducă nici un folos, îngrozând tot mereu întunecul care-i

¹⁾ Ceea ce nu exclude însă intervenirea lui Assan.

²⁾ Până la Matei Basarab și Vasile Lupu, nu existau cărți bisericești românești, ci numai slave și grecești, singurele limbi sacre la ortodocși, precum cea latină era la catolici și cea ebraică la toți creștinii pentru studiul Bibliei vechi.

Funii și articole de funărie se pot cumpăra dela firma

Molnár és Mátrai, mare industrie de articole de funărie în Timișoara-Fabric,

Magazinul și biroul: Séna-tér. 1. Domiciliuși fabrica: Klapka-sor 2

Are în depozit și vinde cu prețuri extraordinare de ieftine: saci de in, cânepă, urzică. Scoarțe din țesătură de in, impenetrabile, saltele și sfoară de legat altoii, precum și alte sfuri la diferite mașini. — Trimitem cu plăcere mustre și lămuriri. Cumpărătorilor vechi le dăm rabat. Comandele se execută prompt.

cuprinse mințile, în loc de a-l împrăști. Limba slavonă înăbuși gândirea românească.

De aceea pe când în apusul Europei întrebămintarea limbii latine aduse efecte pozitive și rodnice asupra cugetării, la Români predominarea slavismului distruse numai cât, fără a crea nimic. Învierea ei pozitivă, urmele lăsate din conștiința românească sunt aproape nule. Cuvintele slavone introduse prin biserică sunt acelea ce s'au prins mai slab de graul poporului român, deci aceea ce s'au deslipit mai ușor în timpurile mari noi. Ele nu pătrunseră în organismul viu al limbii, nu se intrupară în ea, nici nu făcură cu ea o parte întregitoare. Suprapuse adeseori cuvintelor române, ele au fost aruncate departe de graul poporului îndată ce struna română, atînea de degetul renașterii, sbârâni puternicul sunet.

Cu totul alta este învierea directă slavonă stabilită prin contactul nemijlocit dela popor la popor. Aici cuvintele împrumutate dela slavi romaseră contopite în limbă astfel că, astăzi ele sunt cu neputință de alungat din ea, fără a o sărăci, fără a rupe din arborele ei multe frunze grase, multe flori mirositoare.

„Aici vedem o înviere firească, primită de bună voie și plăcere” de limba și simțul poporului. Dincolo una maestră și silită, suferită de graul și de mintea poporului timp de veacuri întregi, dar pe care la un timp dat o scutură și o respinge.

„În lucrarea de regenerare a naționalității noastre, pe care cu un mare avânt a întreprins-o timpul în care trăim și care are drept prima ei țintă curățirea limbii, să băgăm de seama a nu ne atinge de cuvintele chiar străine ce au devenit un trup și un sânge cu noi; să luăm aminte tăind uscăturile să nu atingem ramuri verzi ce vor putea produce frunze și flori. Numai pedanții cred că limba se poate fabrica, poporul adevărat, natura vie nu-l ascultă”.

Iată ce spune unul din cei mai mari istorici ai neamului nostru, cu ce inimă și minte largă expune nevoile limbii noastre în pragul renașterii sale, și cu ce logică strimută și pedanție combată dl I. N. Lahovary în broșura sa orice avânt de renaștere a unei limbi căzută și gemând în robie timp de peste 800 ani!

(Va urma)

Pomul de Crăciun dela Teatrul Național.

București, 27 Decembrie v.

A fost o frumoasă idee, pe care a avut-o actualul director general al teatrelor, d. I. C. Bacalbaga, de-a face, cu ocazia sărbătorilor, un admirabil pom de Crăciun pentru copiii artiștilor dela Teatrul Național. Rar s'a văzut o bucurie mai senină, o fericire mai curată, ca pe fetele îmbujorate și dragălate ale copilașilor artiștilor cari se jucau ca niște păpuși vii în lumina aceea plină de poezie, ce-o răspândea în juru-i pomul de Crăciun, încărcat cu toate jucăriile din lume. Într-o sală solemnă din edificiul teatrului s'au adunat Sâmbătă seara toți copiii artiștilor, dimpreună cu părinții lor și cu toți prietenii artei, gazetari, foști miniștri și miniștri actuali și-au petrecut câteva ore alături cu copilașii fericiți, cari se uitau cu ochii mari și plini de rivnire la pomul cel frumos, spre care își întindeau mâinile lor mici și albe ca spuma.

S'a început împărțirea jucăriilor; răsuna sala de strigăte de bucurie, de țipete, și de dorințe. Nici miorlălele n'au lipsit; vorba ceea: nici o bucurie fără jale! Și în mai puțin de un sfert de oră toată bogăția și bucuria pomului s'a revărsat pe brațele celor mici și de pe brațe în sufletele lor curate. De prin colțuri, din locurile lor de cinste, priviau senini marii apostoli ai teatrului românesc, Alecsandri, Bolintineanu, Pascaly, Milo și alții cari au avut fericirea să pună o poatră la înălțarea acestei frumoase catedrale, cu care ne mândrim, priviau și pe chipurile lor de marmură părea că se joacă un zîmbet de sfântă mulțumire.

După ce copiii au fost împăcați, directorul a oferit celor mari vin și șampanie, diferite gustări și țigări alese.

Artiștii stagiari, drept mulțumită și recunoș-

tință pentru sporirea lefei și pentru înțeleapta și părintoasă dragoste cu care sunt tratați de actualul director, i-au oferit cu ocazia aceasta o frumoasă statuă în bronz, reprezentând geniul uman cu aripile întinse, gata de sbor, dar cu un picior înălțat de-o stâncă. Prietenul nostru, d. Zaharie Bărsan, predându-i statua a rostit în auzul tuturor, în numele camarazilor lui artiști următoarea improvizație:

Sfios eu domnule director m'am hotărât să iau
cuvântul

În atmosfera asta sfântă de sărbători, ce tot pă-
mântul

La 'nălțat în bucurie dela palat pân' la bordei
Și să vorbesc, nu pentru mine, ci pentru toți co-
legii mei:

— E sărbătoarea noastră astăzi... iar mâine e a
tuturora...

Să fim cu inima deschisă... să nu lăsăm să treacă
ora

Și să gustăm cu înfrățire din clipa asta... cu nesat!

— Ne-a spus-o 'n versuri lapidare demult cum in-
tele Horaț!

Mă bucur că ne coborîm din a culiselor gheacă
Să ne vedem și noi odată cu toții... fără mis' a 'n

Să stăm un ceas aici de vorbă și nechemăți de...
clopote!

Nu cred că bucuria asta o 'mpărtășim cu toți la fel.

— Creștini să ne uităm de toate acum când vine
Mos Crăciun

Și să-l primim la masa noastră cu sufletul curat
și bun...

Și nouă are să ne-aducă; și noi suntem niște copii!
Să ne aducă 'n suflet pace și grija noastră să ne

Să ne privim senini în față și fericiți în astă-seară.
Căci mâini, de n'om fi veseli astăzi, ne-or năpădi

adânci regrete,
Pe cerul vieții noastre mâine nu vom vedea de-
cât... Comete...*)

Și mai spre seară din adâncuri porni-va Viforul
turbat

Si-o să ne pară rău, mă credeți, de ceasul care l'am
scăpat

Redeveniți copii de-odată în fața pomului-mimune
Colegii mei și frați de muncă prin mine câte nu

V'ar spune.
Căci vorba vorbă iar aduce și-apoi din două se fac
patru...

Mai bine să venim la faptă; noi suntem oameni de
teatru!!

— Cu toată dragostea V'aducem statua ce-o vedeți
aici!

Primiți-o cu mărînimie; e un primos al celor mici.
E un simbol al vieții noastre și-al dorurilor ne-
mplinite;

Am vrea să ne luăm avântul spre înălțimi închi-
puite.

Am vrea și noi s'atingem cerul, să ne 'mbătăm
de ce e sus...

Dar lanțul... lanțul nu ne lasă și stăm cu sufletul
supus

Tot așteptând să vie-o mână și să ne scape din
robie...

O, cum ne-am ridica năvalnic sus în a cerului țarie
Și nu ne-am rătăci, sunt sigur, și nici nu ne-am

certa pe cale
Căci în nemărginirea artei tot insul fi-va cu-ale
sale!

Ne-am duce fericiți pe urma măestrilor înaintași
Ce-au luminat cu multă trudă cărările pentru
urmași.

Ne-am duce... ca pe urma noastră să poată alții
să se suie

Spre culmile căre imbată...

Te-am înțeles deplin statuie?!

Mă uit la aripile tale cum stau întinse ca de sbor.
Te-ai duce... lanțul vitreg însă greoi te ține de

picior
Și numai ochiul ți-se 'ndreaptă pornit spre zădri
senine...

Dar noi avem o mângâiere: — ți-o spui și n'o
să-ți pară bine —

Tot noi spre cerul cel albastru o să swim 'nain-
tea ta!...

*) A doua zi se juca Cometa dlor Anghel și Iosif și
Viforul lui Delavrancea.

Ne pare rău... dar ce să facem? Tu ești de bronz...
și vei ierta!

— Asemănarea poate pare de-o îndrăzneală cam
adâncă

Să pui pe-un stagiari alături cu cel înălțat de
stâncă

Și comparația întreagă la mulți le va părea
deșartă...

Dar cum vedeți, vorbesc în versuri... și o licență
mi-se iartă!

— Și-acum o mică paranteză; cum suntem toți de...
omenie...

Tot colindând prin nori și stele, tot îndrugând la
vorbe mari

Să n'amețim și să ne pară c'am ajuns și Societari...
Eu vi-o doresc la toți... și mie!

— Primește-o Domnule Director, ți-o dau cu su-
fletul vrăjit

De poezia ce se lasă din pomul cel frumos gătit,
Ți-o dăm copii, cum se și cade să fie omu'n săr-
bători

Și nu-i mai mare mulțumire și nu sunt mai fru-
moase flori

Ca florile recunoștinței din zilele de sărbătoare,
Pe care ți-le dăm acum din arta noastră fără
soarel

Petrecerea meseriașilor români din Arad.

Meseriașii români din Arad au aranjat Du-
minecă 25 Decembrie v. (în prima zi de Crăciun)
o reprezentațiune teatrală — cu concursul mu-
ziciei militare a reg. 33 din loc.

Un timp urit domnea pe afară de ți-se părea
că e cu mult mai plăcut a sta la căminul tăn-
acasă, decât a merge undeva, ori cât de mult ai
dori să vezi un teatru românesc și să ascuți or-
chestra militară cântând mult frumoasele noastre
doine românești.

Cerul însă s'a îndurat abia către seară a se
însenina. Cu toate acestea foarte multora le-a fost
cu neputință să participe la această petrecere.

După atâta muncă de pregătire vedeai pe fe-
țele meseriașilor noștri urme de tristete, că cu
toate că era hotărât ca teatrul să se înceapă la 8
ore fix, (un lucru neobișnuit la noi Români cari
suntem obișnuiți ca dacă undeva o pus că se în-
cepe un lucru d. e. la 7 ore, noi abea ne adunăm
pe la 1/2 la 9) sala era încă goală, așa că era sigură
necesiuită morală și materială a petrecerii, abia
însă către orele 9 a început a ne mai umplea de
public.

Inteligența noastră — o spun cu durere — nu
a aflat de bine a onora această petrecere cu parti-
ciparea căci abea vre-o 5 persoane au luat parte
din acest oraș cu o inteligență atât de numeroasă.
Este adevărat, — după cât am înțeles — că i-a
eprijinit materialicește, dar totuși cu mai mare
rivnă s'ar fi avântat meseriașii noștri la lucruri
frumoase, dacă ar fi văzut că inteligența se in-
teresează mai tare de meseriași, mergând în mij-
locul lor și îmburbându-i cu vorbe și fapte.

Abia către orele 9 a început a concerta mu-
zica militară cu „Doina ciobanului”, cântată cu
atâta măiestrie, de păcai că te afli într'un centru
românesc, neîncunjurat de nici un străin.

Foarte bine a concertat și cu celelalte puncte
„Steluța”, „Romana”, „Visuri” și „Potpourri” se-
cerind aplauze puternice și trebuind a repeta fie-
care punct.

Urmează punctul II „Nepotul răsfățat”, farsă
în 5 acte. O piesă foarte potrivită. Diletanții no-
stri s'au achitat foarte bine de rolurile lor. Dl
G. Dehelean în rolul lui Somnulescu, proprietar,
a arătat multă pricepere, jucând cu atâta vervă
de ți-se părea că ai înaintea ta un adevărat actor,
iar nu un meseriaș, care abea are timp cu studia-
rea rolului, fiind ocupat toată ziua cu lucrul.
D-șoara Sofița Olariu, încă s'a achitat foarte
bine în rolul doamnei Anica, soția lui Somnulescu,
arătând asemenea un dar deosebit de a juca tea-
trul. Tot atât de bine au jucat d-șoara Em. Jorj
în rolul Dora, fiica lor. D-șoara Scortariu în ro-
lul Mărioara, fiica majorului Somnulescu. Dela
dl I. Lazar și Dom. Bozgan, cu roluri principale,
ne-am fi așteptat să predea cu mai mult simț
teatral rolurile lor, mai cu seamă că i-am văzut
de altă dată jucând cu mult mai bine. Celelalte
roluri secundare au fost jucate bine de d-șoara

Rozalia Sandru, în rolul madam Sofia, econoama casei, d. Vasile Maniu în rolul lui maiorul Somulescu fratele proprietarului și d. Dem. Boar în rolul lui Stan, servitorul lui Costică.

După totuși a urmat joc, care s'a deschis cu „Hora” și a durat într-o însuflețire generală până în zori de zi când ne-am despărțit destul de mulțumiți, petrecând o seară plăcută între frați, cu aceleași dorințe.

După cât suntem informați a rămas totuși un mic profit curat, care e destinat pentru îmbrăcarea elevilor sărăci dela meserii.

Sperăm că meseriașii noștri nu vor dispărea, ci ne vor delecta în curând cu o altă reprezentare potrivită. Atunci sperăm că și inteligența noastră nu va mai sta așa de nepăsătoare ca de astădată.

Bujor.

Invitare la abonament.

— Abonați „Tribuna”. —

Acel intim și călduros contact sufleteș ce s'a stabilit între „Tribuna” și cetitorii ei, ne îndeamnă să ne îndreptăm cu încredere și dragoste acum în pragul unui nou an, către publicul nostru ceitor, care prin alipirea și devotamentul său statornic către „Tribuna” a făcut din ea unul din factorii de căpetenie ai vieții noastre publice. Suntem convinși, că nu prin noi, ci prin publicul ei cetitor și-a dobândit „Tribuna” această importanță. Căci acest public este elita intelectualității românești, care a fost totdeauna accesibilă ideilor de înaintare și de progres. Aceasta intelectualitate se inspiră, din cele mai avansate ideale în politică și din cea mai curată concepție naționalistă în literatură. „Tribuna” este expresia fidelă a acestei intelectualități, dela aceasta primindu-și toată puterea, dragostea și îndemnul de a se face vestitoarea tuturor dorințelor, gândurilor, speranțelor și luptelor naționale. Cu rădăcinile coborâte adânc în conștiința mai bună a neamului ea a rezistat tuturor persecuțiilor vrăjmașului firesc, plătind cea mai onorifică contribuție de sânge în cursul anilor și a înfruntat toate viforele calomniilor, minciunilor și bârfelilor deslănțuite de un an încoace împotriva ei. Ea este termometrul puterii de reacțiune a poporului nostru în procesul permanent, de fiecare clipă al triumfului valorilor morale și ideale asupra valorilor în curs, al primirii și reînnoirii prin idei și oameni, proces care nu încetează niciodată la popoarele în cari e viu pulsul vieții. În viața unui popor, a unui partid se pot aduna multe rele, multe păcate și neajunsuri, motiv de desperare ar fi numai atunci când n'ar exista o reacțiune destul de puternică de a lupta pentru stăpînirea lor.

„Tribuna” intrupează ideea acestei reacțiuni a puterii de viață a poporului nostru și apelează azi mai mult ca ori când la sprijinul cetitorilor ei, cari pot pricepe în toată intensitatea lor fenomenele actuale din viața noastră publică.

Deschidem abonament nou la „Tribuna”:

Pe un an	28 cor.
Pe jumătate an	14 cor.
Pe o lună	2.40 cor.

Pentru România și străinătate 40 franci.

Serate de-ale meseriașilor noștri.

Joi, în 28 Decembrie n., Reuniunea sodalilor români din Sibiu și-a ținut a XII-a ședință literară și totodată ultima din anul acesta. A fost o încheiere splendidă a activității mănoase culturale ce a dezvoltat-o reuniunea prin aceste ședințe literare. Săliile reuniunii erau arhipline. Clasa intelectuală încă și-a dat tributul său, participând în număr însemnat la această ședință. Prinre asistenței am remarcat pe d-nii: Dr. Aurel Dobrescu, medic, Dr. Nicolae Bălan, prof. seminar., Timotei Popovici, prof. sem. ș. a.

Deschide ședința neobositul prezident al reuniunii, dl V. Tordășianu, care aruncând o privire retrospectivă asupra anului trecut își exprimă mulțămirea sufletească, că munca depusă în cauza binelui meseriașului român a dat roade satisfăcătoare. Boabele răslete de neghină nici nu se cunosc din holda mănoasă de grâu.

Vorbește referitor la meseriași și meserii, făcând în rezumat istoricul acestei chestii și explicând mai pe larg rolul însemnat ce l are meseriașul în genere în viața de toate zilele. Aduce ca pildă cum fata primului ministru danez Closiu Bernstein a învățat ucenicia pentru măsurit, iar primul ministru a lăudat hotărîrea fetei sale prin instructive cuvinte: „Ori ce muncă cinstită nobilitează, dimpotrivă trîndăvia demoralizează”.

Vorbește apoi despre întregul jubileu al fecitului meseriaș român Nicolae Bordea, care își serbează jubileul de 25 de ani ca măestru, nunta de argint și tot odată ziua ohomastică. Explică cum stăteau meseriașii români înainte cu 50 de ani, și mai ales cum erau persecutați, punându-i-se în cale fel de fel de pedeci spre a-i opri în loc și a le înurea planurile de emancipare de sub mîna străinului. Tot astfel și jubileul a avut de luptat cu multe pedeci și neajunsuri, până și-a putut înghieba modestul său rost de măestru, și de atunci încoace muncind un pătrar de veac necontentit ca măestru a fost întotdeauna printre cei mai desoinici meseriași. Dl Tordășianu îl felicită în numele reuniunii, dorindu-i a-și putea serba în pace jubileul de 50 de ani.

Mai vorbește între altele despre ajutoarele ce se dau din fondul „Andronic” învățăcelilor și calfelor de meseriași, explicând pe larg color interesat unele lucruri de lipsă, iar după aceea declară ședința a XII-a din anul 1911 deschisă.

Punctul prim îl formează corul seminarial de sub conducerea talentatului cleric Ignaton, cu bucată „Lăudați”.

Ca o rugăciune sfîșnă, dumnezeiască adusă din depărtări pe aripi de cheruvimi se auzau fermecătoarele note, aci tremurătoare, umplînd de evlavie inimile ascultătorilor, la sfârșit simpaticele dirigit a fost răsplătit cu furtunoase aplauze.

Urmează mai multe declamări, apoi conferința dlui Dr. A. Dobrescu despre igienă, cuprînzînd cele trei lucruri principale: mîncarea, beutura și curățenia. Dl Dr. Dobrescu dela începutul conferinței și-a cerut scuze că n'o să poată vorbi decît în rezumat despre aceste trei lucruri, deoarece dacă ar sta să vorbească mai detaliat, i-ar fi prea puțin timpul pus la dispoziție pentru o conferință. Vorbește apoi depre mîncare, fazele prin cari trece mîncarea în stomacul omului, până ajunge să se prefacă în sânge; despre mîncările cari sînt potrivite și hrănitoare pentru clasa meseriașilor, trăgînd concluzia, că omul cu bani puțini se poate hrăni destul de bine.

Vorbește apoi despre beutura. Explică în linii largi ravagiile ce fac beuturile spirituoase, tîmpindu-i omului puterea de judecată și omorîndu-i orice voință. Arată mai ales pe baza constatărilor ce le-a făcut ca medic la casa de nebuni, înspăimîntătoarea cifră de copii epileptici și idioti recrutați din ceata părinților bețivi. Pe baza acestor constatări trage concluzia relelor prevenite în urma beuturii. Arată cum d-ea de 3

ani de când e abstinent desăvîrșit se simte cu mult mai bine și mai sănătos ca în trecut când obișnuia a bea câte un pahar, două de vin. Sfârșește vorbind despre curățenie și explicînd rolul însemnat ce are curățenia în viața omului.

Conferința dlui Dr. Aurel Dobrescu a fost ascultată cu atenție din partea publicului asistent, vîzîndu-se par'că dorința pe fețele tuturor de a ne îmbogăți cît mai des cunoștințele cu astfel de învățături folositoare.

Urmează apoi tînărul G. Hedu cu vîre-o câteva bucăți populare executate la chitară. Dl Covrig cu colegii săi formînd o capelă a executat mai multe bucăți.

Urmează iarăși declamări și cîntări, iar la urmă corul seminarial mai distrează publicul cu unele bucăți înălțătoare, executate cu o adîncă măiestrie.

Sfîrșindu-se programul ședinței literare dl Victor Tordășianu anunță publicului că vechiul membru al reuniunii dl P. Ilieș măestru compactor în Orăștie pune la dispoziția acestor ședințe pentru sortare 3 tablouri de masă cu portretul prezidentului reuniunii, dintre cari unul se sortează în ședința de față, iar celelalte două în ședința primă din anul 1912. Mai aduce la cunoștință că doamna Al. Dopp a pus la dispoziția reuniunii un frumos album de poezii, care să se dea ca premiu celei mai bune declamatoare. Se sortează apoi obișnuitele broșuri între participanți invitîndu-se publicul la prima ședință literară a reuniunii din anul viitor, 1912.

El. Gruia.

INFORMAȚII.

A.R.A.D., 11 Ianuarie n. 1912

— Pentru școala de fete din Arad. D. Ioan Bîncici din Pîncota a dăruit 25 cor. pentru școala română d fete din Arad în amintirea fideității sale soții Ileana Bîncici născ. Dascăl.

Reuniunea femeilor române îi exprimă mulțumirile pentru acest dar marimimos.

— Nu lăcomiți după avere nedreaptă. Din Sănniclaul-mare ni-se scrie: Niște țigani, alungați de capul iernii, s'au oprit în comuna noastră și au luat o casă cu chirie, în care s'au sălășluit cu toții: bătrînul Ștefan și trei feciori și o fată.

Abia a ajuns în comună, au răspândit vestea că știu face galbini. Unul dintre feciori s'a apropiat de un vecin român, pe care l'a chemat la el acasă, și ce-au făcut, ce n'au făcut — l'au convins că știu face galbini. Românul, plin de bucurie că va ajunge bogat, s'a dus la tatăl său și împreună au luat dela bancă 1100 cor. împrumut.

Feciorul țiganului l'a mai amăgit și pe bătrînelul Ștefan Baica, care a făcut și el rost de 600 coroane. Toți trei au plecat apoi la Timișoara, ca să cumpere aur. Aici feciorul de țigan i-a înșelat să intre într-o cărciumă, unde, îmbătându-i, le-a luat banii și s'a făcut nevăzut.

În vremea asta și dada cu ceilalți copii își adunase adreptele și o luase la fugă.

Păgubiții au încunostințat jandarmeria care s'a luat pe urmele țiganilor pungași și i-a prins.

N. G.

— Un binefăcător străin... Din Cermieu ni-se scrie: În comuna noastră locuiește un izraelit cu numele Samuil Hollander, proprietar, care din averea sa câștigată prin muncă vreme de 20 de ani fiecare an împarte, la sărbătorile Paștilor și ale Crăciunului, daruri la săracii comunei noastre. Fiecare familie săracă, mai ales unde sunt orfani, primește de sărbători 1—3 pâni și 1—3 coroane, cari împreună se ridică la 5—600 pâni

Rétay și Benedek

întreprindere industrială de artă bisericască, sculptare de amvoane, altare și statui, — aurire și decorare de biserici.

Budapest, IV., Váci-utca 59. (saját ház).

În atelierul nostru se execută: altare, amvoane, presbiterii, bănci, rame pentru icoane și tot ce este necesar la împodobirea bisericilor. — Odăjdii, prapore, potire, candelabre, sfeșnice, etc. etc. — Altare vechi se auresc și se renovează. — Liferează statui sfinte, icoane, cruci lucrate artistic, pe lângă prețurile cele mai ieftine.

și tot atâtea coroane. Așa a făcut și la sărbătorile Crăciunului din acest an. Primească binefăcătorul, străin de neamul și legea noastră, mulțumitele celor săraci cărora le-a însemnat sărbătorile. — **Flora Șandor.**

— **„Sociaștii” noștri.** De sărbătorile Crăciunului „socialiștii” români din Ungaria au organizat un „congres” la Budapesta. Au participat 16 delegați ai organizațiilor „provinciale”, d. Gheorghe Grigorevici delegatul socialiștilor români din Bucovina și d. Atanasie Ienciu, delegat din partea socialiștilor din România. Din rapoartele prezintate de secții aflăm că „socialiștii” noștri au organizat în cursul anului 17 adunări publice. Au anunțat 42 de adunări, 25 însă au fost oprite *more publico*. Raportorul secției pentru reforma electorală, d. Mihailu a propus, iar „congresul” a primit să se condamnă atitudinea partidului național român în chestia votului universal și să fie invitați toți muncitorii români din Ungaria să nu se lase trași pe sfoară de conducătorii acestui partid, cari nu sunt decât vulgari „prostitutori ai poporului”.

Va să zică bunii noștri „socialiști” au condamnat singurul punct de vedere lămurit, au condamnat votul universal cel fără nici o restricțiune, — concepția cea mai ideală a reformei electorale, chiar și din punct de vedere socialist — și s’au solidarizat, cu punctul de vedere al socialiștilor unguri, cari, nu tocmai de mult, n’au avut în „Népszava” curajul să combată în mod cinstit și categoric reforma contemplată de partidul lui Justh, reformă care formulează restricțiunea scrierii și ceteriei în ungurește.

Inteligența trebuia însă să fie și de data asta pe partea românească. Românul, sâracu, e cumințe de marna focului și cine altul ca el poate să fie, dacă vrea, socialist dela roată, mai ales când e „orientat” și „cult” minune mare cum s’a arătat raportorul meritos al „congresului”.

— **Logodnă.** D-șoara Miți Baiulescu și dl Pompeius Benția, căpitan în regimentul de infanterie Nr. 2 din Brașov, își anunță logodna. Felicitările noastre!

— **Român împușcat la granița austriacă.** Din Botoșani (România) se anunță: Locuitorul N. Muzei din com. Verești, ducându-se la tăiat nuele de pe hotarul dintre România și Austria, un soldat grănicer l-a somat să se retragă.

Locuitorul opunându-se soldatul a tras focuri de armă, rănindu-l grav la picior.

Starea victimei fiind destul de gravă, a fost internat în spitalul din Burdujeni.

— **Arhiducele Francisc Ferdinand în Bosnia.** Din Serajevo se comunică: Ziarele aduc știrea, că moștenitorul tronului austro-ungar, arhiducele Francisc Ferdinand va vizita în curind Bosnia, cu care ocazie va trece trupele în revistă. Vizita aceasta ar fi de 3—4 zile.

— **Pagubele cutremurului de pământ din Italia.** Guvernul italian a publicat zilele aceste un comunicat despre ajutorul dat din partea statului, pentru pagubele pricinuite de marele cutremur de pământ din 1908. Conform acestui comunicat s’au împărțit ajutoare diferite în suma enormă de 1 miliard de lire. 200 milioane ajutor dat îndată după cutremur, 500 milioane, pentru zidiri iar 300 milioane pentru linii de comunicație.

† **Avram Stoianu,** paroh gr.-cat. în Oarda-de-sus, a repausat la 3 Ianuarie n., în vârstă de 71 de ani.

Odihnească în pace!

Mișcarea contra cinematografele. Urmărind cu atenție curiozitatea cu care marele public petrece orice descoperire pe teren științific și mai ales invențiile tehnice, poate nu mă înșel profetind că teatrul viitorului va fi cinematograful, chiar în

urma sprijinului asiduu ce i-l oferă publicul în această curiozitate — veșnic nesatisfăcută — a sa. Căci sprijinul statului încă n’a mers atât de departe ca să se gândească la înființarea și susținerea unor instituții de cultură cari să ofere clasei de mijloc și mai ales muncitorimei o distracție intelectuală ieftină și corespuțătoare timpului, iar teatrele cu lojele și staturile lor somptuoase și scumpe, nu pot rivaliza cu filmurile veșnic noi și ieftine ale cinematografului. Oine a privit valul enorm de lume care se eproște zi de zi la ghișeuul celor două cinematografe din localitate își va da fără îndoială seamă de însemnătatea ce o are această instituție în viața muncitorimei. Și dacă ar fi alături de acestea două, alte două, ori zece chiar, în fiecare stradă câte unul, poate nici atunci nu vor fi în situația de a satisface întregul public care le cercetează, cel puțin așa ne arată sporul lor mereu crescând și sprijinul mereu mai mare cu care sunt îmbrățișate de privitori.

În fața acestui progres, statul trebuie să stea impasibil, cel mult are dreptul să controleze dacă scenele reprezentate nu contribuie la coruperea moravurilor publice sau nu sunt pornografice. Cu aceasta răspunderea sa se isprăvește. În Austria, însă, și poate în aceeași măsură aici sau ori unde, efectul acestui teatru proiectat își arată urmările dezastruoase — căci contribuie în mare parte la sporirea criminalilor cari din pânzele cinematografului învață toate potrivilele spărgătorile și în aceeași vreme deprind și meșteșugul cum să încunjure cursele aruncate de detectivii șireți. Așa s’a întâmplat că în dieta provincială a Austriei de jos mai mulți deputați au făcut o interpelație cerind guvernului măsuri de siguranță contra urmărilor dezastruoase asupra publicului cercetător al cinematografulor. Tot așa în Serbia autoritățile din orașul Rania au închis cinematograful, deoarece publicul, dela inaugurarea acestuia, a abandonat cu desăvârșire teatrul care din cauza aceasta a dat faliment.

Din partea noastră, cu toată admirația ce avem față de această invenție epocală cu scenă fără decor și actori fără cuvânt, în care rolul principal este rezervat fantaziei privitorului, n’am putut să ne apropiem nici odată de ea cu toată căldura, căci am văzut într’însa apusul adevăratei arte, triumful gestului asupra vorbelor.

— **Discuție într’un restaurant.** Într’un restaurant din Lemberg se aflau mai mulți studenți, — cari discutau politică. Venind și deputatul ruten din camera imperiului, Cegleski precum și deputatul provincial, rutean, Baczynski, doi studenți, frații studentului Keske, omorît cu prilejul ultimelor turburări rutene la universități, i-au apostrofat pe cei doi deputați pentru atitudinea lor șovăielnică în mișcarea națională, deputații au răspuns cam peste picior. Au început să se certe, iar la urmă — ce era de prevăzut — s’au încăerat cu studenții la o sfântă pămăială, din care au ieșit bătăuți. Au fost despărțiți de poliștii chemați de proprietarul restaurantului.

— **Cumplită răsbunare.** Cofetarul Mirko Makovac din Ezerk, ceruse mâna unei fete, care însă l’a refuzat. A fost cerută de un altul, la ceea ce s’a învoit. Duminecă s’a ținut logodna. După o scurtă petrecere, toți oaspeții și membrii familiei au simțit grozave dureri. Au chemat medic, care a constatat otrăvire. Ancheta a descoperit că otrăvirea a fost cauzată de prăjiturile consumate, cari au fost otrăvite. Cofetarul Mirko, dela care au fost cumpărate, — a fost deținut. O crudă răsbunare.

† **Eva Berar.** Din Socodor ni se scrie: În 26 l. c. v. s’a petrecut la cele eterne Eva Berar n. Goldiș. Răposata a fost o femeie harnică și bună creștină.

A avut o frumoasă înmormântare.

O deplâng: soțul ei Iosif Berar, unul din fruntașii comunei noastre precum și trei băieți.

Nemângăiați au rămas: Petru Goldiș tatăl său, percepător cultural și fratele răposatei Ioan Goldiș, comerciant.

Odihnească în pace!

— **Mare incendiu în New York.** Din New York se telegrafiază: A are în întregime grandiosul și mărețul palat de marmură Equitable din New York. A fost un foc înfricoșător, asemenea căruia nu s’a mai pominit încă în istoria Statelor-Unite. Urișă olădire „Equitable” cu douăzeci de caturi a fost mistuită de flăcări, rămânând din ea numai scheletul de fier. În fața acestui ocean de flăcări pompierii au fost neputincioși. Paguba se urcă la 300 milioane de franci.

Ziarele de seară aduc următoarele amănunte:

Incendiul s’a iscat la bucătăria cafenelei din parter. Fiind în curte mai multă lemnărie, aceasta a luat foc, ajutând flăcările să cuprindă catul I, și liftul. Pe această cale flăcările s’au ridicat la toate caturile, mistuind în scurtă vreme întreaga parte de lemn a clădirei, cu mobilele camerelor. Pompierii, fiind avizați cu înăzriere, au sosit la fața locului când acțiunea lor devenise aproape imposibilă. Au scăpat totuși viața unei persoane care din înălțimea catului al 20-lea striga disperată după ajutor. Alte două persoane, însă, arzând funiile de salvare ridicate până la ele, s’au prăbușit pe pavajul înghețat murind pe loc. A fost împiedecată lucrarea pompierilor și de frigul cel mare, care înghețase apa.

Paguba se socotește la 300 milioane coroane. Clădirea n’a fost asigurată, crezându-se rezistența focului.

Comunicatul prefecturii anunță că în acest incendiu au pierit trei persoane, 6 au fost carbonizate, iar 21 grav rănite. Între cei morți se află și comandantul pompierilor, majorul Walsh, care a dat cea mai frumoasă dovadă de eroism urcându-se printre flăcări în catul al 3-lea, ca să mântue viața unei femei. A fost îngropat de zidurile cari se năruiau.

— **Nouă victime a metyl-alcoolului în Berlin.** Ne înregistrându-se noui cazuri de intoxicare, în Berlin, se credeă trecută năpasta. Astăzi însă se comunică o altă îmbolnăvire, pricinuită tot de metyl-alcool. Un băutor îmbătându-se într’o cârciumă a fost cuprins — pe drumul către casă — de grozave sgăriuri de stomac. A căzut pe stradă, de unde a fost transportat acasă. Medicul chemat îndată i-a aplicat niște spălături, ordonând ducearea lui la spital. Muncitorul a murit însă pe drum. La spital s’a constatat intoxicare de metyl-alcool.

Un ziar de seară anunță încă o îmbolnăvire cu simptome de intoxicare.

— **Nou avocat român în Sibiu.** Primim următorul aviz: Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că mi-am deschis cancelarie advocațională în Sibiu, str. Măcelarilor Nr. 20 (edificiului „Albine”). — Cu deosebită stimă: Dr. Victor Raicu, avocat.

Tritem tînărului avocat sincerile noastre urări de bine.

— **Rescumpărările felicitărilor de anul nou 1912.** Pe seama „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” despărțământul Timișoara s’au dăruit ca rescumpărări pentru felicitările de anul nou 1912 următoarele sume dela domnii: Dr. Aurel Cosma și Ioan Dobosan câte 10 cor. Dr. Ioan Damian și Dr. Vraciu câte 6 cor. Emanuel Ungureanu, Vincentiu Pop, Dr. Cornel Crăciunescu și Dr. Lucian Georgevici câte 5 cor. Mihai Ardelean și Dr. Traian Șincay câte 3 cor. Ioan Popovici, Petru Ionasiu, Mihai Mioc, Nicolae Giulan, Nicolae Groza, Romul Cărbășiu, Mihai Albon, Dr. Ioan Dobosan, Atanasiiu Demian, Alexandru Buibașiu, Dr. Victor Mercea și Dr. Brutus Macaveiu câte 2 cor. Ioan Ivan,

FABRICA DE SPALAT CU ABURI

„KRISTALY”

Gőzmosógyár, Kolozsvár, Pályaudvar.

Văpsire de haine. Curățare chimică.

Spălare cu aburi.

La suma de peste 10 Cor., pachetul se retrimite francat.

Thie Olariu, Vasile Ciuta, Dr. Coriolan Balta, Iuliu Luta, Bojidar Moșoara, Gavril Selăgean, Ioan Miculescu, George Miculescu, Cornel Gherga, Ioan Bratta, Stefan Moldovan, Sabiu Piso, Liviu Magdu și Ioan Bandu câte 1 cor. Nicolau Crișmaru 1 cor. 80 fil. Ioan Popa, Alexandru Hodăgiu, Eutimiu Iovanel și Constantin Ardelean câte 50 fileri. Total 111 cor. 80 fileri, care s'au intrat la casa despărțământului numit al „Asociațiunii”.

Pentru aceste daruri, în numele și din încredințarea comitetului „Asociațiunii” despărțământul Timișoara, aduc cele mai călduroase mulțumiri. Romul Cărăbașiu, directorul despărțământului „Timișoara—Astra”

— **La fondul Victor și Eugenia Tordășianu** pentru înzestrarea fetelor sărace al Reuniunii mărișilor români sibieni au mai dăruit: George Topolog învățăcel măcelar 40 bani, Trandafir a Drăgomiș, par. (Arpașul-inf.) 1 cor., Ioachim Părău, adm. parohial (Agnita) 20 bani, Alexandru Vidrighinescu paroh (Ocna-Sibiului) și soția sa Elisabeta n. Henteș 2 cor., Mihail Bolta pantofar, în amintirea soacrei sale Eva Eid 50 bani, Nicolae Gheaja paroh (Laslea-mare) și soția sa Eufemia născ. Avram 1 cor., Ioan Martin inv. mășar 50 bani, George Hameca paroh (Brețen) 1 cor., Nicolae Ursu, inv. lăcătuș (Ocna) 50 bani.

— **La fondul de 20 bani al Reuniunii meseriașilor români din Sibiu** au mai dăruit: Livia Dr. Crăciunescu 1 cor., Ilie Timpea inv. lăcătuș 20 bani, Ioan Ceteanu inv. (Vurpăr) și soția sa Paraschiva 40 bani, Dr. Onisifor Ghibu referent școlar și soția sa Veturia n. Nicolau 2 cor., măiestrii George Bendorfean și Nicolae Bulea, lăcătuși, Emil Petrușin mășar, Eremie Puroce lăcătuș, Ioan Stanciu zugrav de case și Ioan Radu măcelar, George Lazar cul. tip., fiecare 20 b., Ioan Neangoie paroh (Stremți) 1 cor., Adam Mihai notar (Sebeșul inf.) soția sa Aurelia n. Ciugudeanu și copiii lor Victoria, Aurel, Octavian și Olimpia 1 cor. și Vic. Tordășian, president 10 bani.

— **Coroane eterne.** Membrul fondator al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu”, d. Dr. Vasile Preda, avocat, în loc de cunună peritoare pe cociugul mult regretatei sale nașe Sidonia Munteanu n. Roșu dăruiește fondului Episcopul Nic. Popa pentru masa învățăcelilor meseriași al numitei Reuniuni 30 cor.

Mișcare culturală și socială.

— Petreceri, concerta. —

13 Ianuarie n.

Teatru în Caransebeș: Societatea română de cântări din Caransebeș invită la reprezentarea teatrală, împreună cu concert și urmată de dans, ce va avea loc la 13 Ianuarie n. în hotelul Lichtnekert. Se va juca „Moștenirea dela răposata” de D. R. Rosetti. Începutul la orele 8 seara.

13 Ianuarie n.

Revelion în Serajevo. Colonia română din Sarajevo (Bosnia) invită la Revelionul ce se va aranja la 31 Decembrie v. în restaurantul „Marienhof”. Începutul la orele 8 seara.

14 Ianuarie.

Teatru în Bistra. „Reuniunea română de cântări și muzică din Bistra” invită la producțiunea teatrală-muzicală, ce se va aranja Duminică în 14 Ianuar (Anul nou) în hotelul „Csiky” din Bistra. Începutul la orele 8 seara.

BIBLIOGRAFII.

A apărut revista literară, artistică și politică „Luceafărul” Nr. 1 1912 cu următorul cuprins foarte bogat și variat:

Octavian Goga: După zece ani, St. O. Iosif: Cântecelor (poezie), I. Agârbiceanu: Zi veselă, Maria Cuntan: La castelul dintre brazi (poezie), Gh. Pop: Problemele interne, I. Agârbiceanu: Povestea unei vieți (roman), Aegrotus: Fărămături, I. Borda: Peleu și Tetis (poezie), V. Cioflec: Petra (schită), A. E.: Din țara dolarilor, Ecaterina Pitiș: Sonet (poezie), Othmar: Scrisoarea ta (poezie), Sextil Pușcariu: Grupări literare și idei politice (I).

Dări de seamă: D. Tomescu: Émile Faguet, Le culte de l'incompétence et l'horreur des responsabilités.

Cronici: Dr. I. Lupas: O problemă religioasă, Dr. Onisifor Ghibu: Chestiuni și probleme școlare, Dr. P. Roșca: Insemnătatea filozofiei la noi, Dr. Silviu Drăgomiș: Audiențe românești la Târlă Rusiei în veacul al XVII-lea, Victor Stanciu: Cuib de rândunică, Al. Ciura: După zece ani, Oct. C. Tăslăuanu: Madonile florentine ale lui Raffael. Insemnări: Reorganizarea revistei

„Luceafărul”. Viața lui Andrei Șaguna, Concertul societății „Carmen”. Aria populară în Austria și Ungaria. Oroarea de epitete. Profetii... Paraul național german, Poșta redacției, Cronica mea.

A apărut Nr. 1, anul al 7-lea, din revista „Ramuri” cu următorul sumar: N. Iorga: Câteva rânduri de răspuns, St. O. Iosif: Unui tânăr (poezie), C. Ș. Făgețel: După șase ani, D. N. Ciotori: Un vis, Victor Eftimiu: „Rapsodii” — apoteoză într'un act, D. Tomescu: Societatea scriitorilor români, G. Ranetti: Cântărețul desprețuit (fabulă), I. U. Soriciu: Noaptea sfântă (poezie), Caton Theodorian: Expozițiile de pictură — N. Dărăscu, Oreste: I noaptea Crăciunului (poezie), L. Rebreanu: Novelli, Petroniu: Cronica teatrală.

Cronica: Revista „Ramuri”, — „Flacăra”, — D. Tartarin Lovinescu, — „Viața Românească”, — „Scenete și Fantazii”, — „Luceafărul”, — „Tribuna și Românul”, — „Apărarea Națională”. Bibliografii.

Lista de subscripție pentru „Ioan Adam.”

„Insemnările unui trecător”

crâmpie din sbuciumările dela noi
de Octavian Goga.

Prețul 3 Cor. în România Lei 3.50 plus 30 fil. porto, recomandat 60 fil.

POȘTA REDACȚIEI.

C. B. (C.) Dacă ar fi scrisă în chip de corepondență, cu unele omisiuni, s'ar putea publica. Așa, fiind scrisoare particulară, publicarea nu este îngăduită.

G. P. (Budapesta). Strada Hollo, colț cu str. Király.

POȘTA ADMINISTRAȚIEI.

N. Vlaicu, Ploiești. Am primit 30 cor. în abonament, 10 cor. „Tribuna Poporului” pe anul 1911 și 20 cor. la „Tribuna” pe sem. I. 1911.

Gheorghe Pinter, Șeitin. Am primit 7 cor. abonament pe quartalul I. 1912.

Redactor responsabil: Iuliu Giurgiu.
„Tribuna” institut tipografic, Nichin și cona.

Leon Tolstol.

193

RĂȘBOIU ȘI PACE.

ROMAN.

Trad. de A. C. Corbul.

(Urmare).

Prințesa Maria făcu asupra lui Rostow o impresie foarte bună. De câte ori se gândea la dânsa, el se fugea; dar când camarazii lui glumeau zicându-i că mergând să caute nutreț pentru cai, el găsisse una din cele mai bogate moștenitoare ale Rusiei, el se supăra. El se supăra tocmai pentru că se gândise de mai multe ori că ar putea să se căsătorească cu această bună prințesă Maria, așa de bogată. Căsătoria asta ar fi făcut fericirea contesei, mama lui, ar fi regulat situațiunea bătrînului conte, în sfârșit, ar fi făcut — el simțea aceasta — și fericirea prințesei Maria.

Dar Sonia? Dar cuvântul dat? Și iată de ce Rostow se necăjea de câte ori era tachinat cu numele prințesei Bolkonsky.

XXV.

De îndată ce fu numit în șef al tuturor armatelor, Kutuzow își aduse aminte de prințul Andrei și îi scrisese să se prezinte la cartierul general.

Bolkonsky sosi la Tarevo-Zaimici în momentul când Kutuzow trecu armata în revistă pentru întâia oară. El se opri în fața casei preoțești unde era trăsură comandantului-șef și se așeză pe banca din fața porții, în așteptarea Sorenissimului, după cum era intitulat Kutuzow.

De departe se auzeau sunetele muzicii militare și răcnetele mulțimei: „Hură!”

Nu departe de prințul Andrei se țineau doi vistavoi cari profitau de lipsa lui Kutuzow și de vremea frumoasă de afară.

În elipa aceea, un mic locotenent-colonel de husari se apropiă de locuința lui Kutuzow și zăbindu-l pe prințul Andrei îl întrebă dacă Sorenissimul locuia în aceea casă și când ar putea să-l vadă. Prințul Andrei îi răspunse că nu făcea parte din statul major al Sorenissimului și că abia sosise și dânsul.

Locotenent-colonelul se adresă atunci vistavoiului care îi răspunse cu aceea nepăsare specială pe care o au vistavoiul comandantilor în șef față de ofițeri:

— Ce? Sorenissimul? Firește că o să se întoarcă încurind. Ce aveți cu el?

Locotenent-colonelul surse drept ori ce răspuns, se scoboară de pe cal pe care-l lăsă în grija plantonului și se apropiă de Bolkonsky cu un ușor salut.

Prințul Andrei îi făcu loc pe bancă.

— Și dta îl aștepti pe comandatul șef? întrebă locotenent-colonelul. Se spune că e foarte accesibil... în sfârșit... căci nemții aceia nu prea erau politicoși. Degeaba n'a cerut generalul Jermoloff țărului să-l facă neamț. Acum poate că rușii vor avea dreptul să-și spună cuvântul. Dracul știe cum s'a făcut rășboiul până acum. Mereu în retragere... Ai făcut și dta campania?

— Am avut această plăcere, răspunse prințul Andrei. Nu numai că am bătut și eu în retragere, dar am pierdut tot ce am avut mai scump... tată-meu a murit de durere... Eu sunt din Smolensk.

— A!... dta ești prințul Bolkonsky? Sunt foarte fericit de a face cunoștința dta; eu sunt locotenent-colonelul Denisoff, mai cunoscut sub numele de Vaska, zise

Denisoff strângând mâna prințului Andrei și cercetându-l cu o atențiune curioasă. Da, am auzit vorbindu-se de dta... Iată dar că începe campania sciților... Toate bune, afară de cei ce-și vor lăsa viața. Al dta ești prințul Andrei Bolkonsky. O! sunt foarte fericit, foarte fericit că vă cunosc, adăugă el cu un zîmbet trist, strângându-i din nou mâna.

Prințul Andrei îl cunoștea pe Denisoff din povestirile Natașei. Amintirea aceasta, redesteptă dureros în prințul Andrei acele impresii maladiene, la cari nu se gândise în ultimul timp, dar cari erau vesnic latente în sufletul său.

Pentru Denisoff, numele de Bolkonsky evoca un întreg trecut poetic, timpul când după un supeu, el ceruse mâna Natașei care avea pe atunci cincisprezece ani. El surise cu plăcere gândindu-se la epoca în care fusese îndrăgostit de Natașa, dar trecu imediat la subiectul care-l ocupa exclusiv în acest moment: la un plan de campanie pe care-l inventase pe când era în avant-posturi și bătea în retragere.

El arătase planul său lui Barclay de Tolly și avea de gând să-l supună și lui Kutuzow. El consta în ideea de a nu mai merge împotriva Francezilor în așa chip încât frontul ruses să le astupe calea, ci dat fiind că linia operațiunilor era foarte dezvoltată, de a le tăia comunicațiile.

„Ei nu vor putea să apere toată linia aceasta. E imposibil; mă însărcinez să le tai comunicațiunile. Dați-mi numai cinci sute de oameni. Nu e decât un sistem: rășboiul de partizan.”

(Va urma.)

„Banca generală de asigurare“ Sibiu.

CONCURS.

„Banca generală de asigurare,“ soc. pe acții în Sibiu, prin aceasta publică concurs pentru ocuparea a

patru posturi de funcționari

sub următoarele condițiuni:

1. Concurenții vor trebui să fie după putință absolvenți de școala comercială superioară, cu examen de maturitate și liberi de serviciu militar, ceea ce au să dovedească cu acte corespunzătoare.

2. Să cunoască în vorbire și scriere pe lângă limba română cel puțin și limba maghiară; cei ce vorbesc și limba germană vor fi preferiți.

3. Având în vedere că funcționarii ce se vor alege, după ce vor fi introduși în tehnica asigurărilor, vor fi întrebuințați în deosebi pentru lucrări externe de organizare și afaceri, dela concurenți se cere să fie deplin sănătoși, deprinși cu călătoriile și cu înfățișare simpatică.

Beneficiile împreunate cu aceste posturi sunt: salar anual de Cor. 960. — și în caz de călătorie diurnele, speșele și proviziunile de afaceri stabilite prin regulamentele societății.

Cei aleși prestând un serviciu mulțumitor după cel puțin un an vor putea fi trecuți în serviciul permanent al societății.

Se observă, că direcțiunea la alegerea funcționarilor va fi condusă să aleagă persoane din diferite ținuturi și ca cei aleși vor putea avea viitor bun la societatea noastră, întrucât dintre aceștia se va recruta cu timpul personalul conducător al singuraticelor reprezentanțe și filiale ce se vor înființa.

Cererile instruite cu actele de lipsă sunt să se adresa biroului „Băncii generale de asigurare“ din Sibiu (Nagyzeben) cel mai târziu până la finea lunii curente.

Direcțiunea.

REISZ MIKSA
FABRICĂ DE
MOBILE

în

BÉKÉSCSABA — NAGYVÁRAD

Andrássy-ut 41—43.

Rákóczi-ut 14.

(Lângă „Apollo“).

Cine vrea să cumpere
vițe americane

„RIPARIA PORTATIS“

pentru altoit, să se adreseze preotului Petru
Melle din Miniș (Ménés) comitatul Arad.

ANUNȚ.

Se caută un om special și cu practică îndelungată pentru a

conduce o școală de vițe americane altoite

și numai dacă a mai condus asemenea întreprindere sub conducerea și direcțiunea sa, fiind bine plătit în perspectiva și viitor bun. — Oferte și referințe să primesc la adresa domnului

Alexandru Ionescu,
peplarnic și proprietar
în Drăgășani (România)

ANUNȚ.

În prăvălia de coloniale și de bucate a d-lui **Gheorghe Milian**, în Dezna (Dézna, com. Arad, poșta în localitate) află aplicare neamănată **doi ucenici** pe lângă condiții favorabile.

Un candidat de avocat

cu practică completă, află aplicare dela 1 Februarie a. c. într-o cancelarie advocațională din Arad. — A se adresa la administrația ziarului „Tribuna“.

VINURI

vechi și noul de vândut.

Adresativă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Siria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi: Vin alb K — 68 litru. Rizling — 70. Roșu — 94.

Vinuri din anul 1910: Carbenet alb K — 90 litru. Šiller K — 56. Rizling K — 58. Rizling și Ruje amestecat K — 54 litru.

Vin din anul 1911 K — 48 și 50 litru.

Vinul să expedieze cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.

Vase dau împrumut pe timp de două luni. Pentru calitatea vinului garantez.

Petru Benea
propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

Prima calitate.

Mașini de cusut „Singer“ caitate bună, pentru femei cu 30 fl. (karikahajós) tot pentru femei 42 fl., central bobin 47 fl., cu 5 cutii din oricare solu 55 fl., cu luntre scufundătoare (súlyos 16 karikahajós) — central bobin fără sunet, artistic lucrate, un adevărat decor pentru casă cu

65 fl., precum și biciclete cu 52 floreni, pe lângă garanție de 5 ani — I ferează:

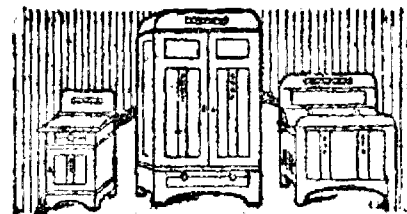
KRAUSZ HENRIK,

Budapest, IV., Veres Pálné-u. 40.

Respingătorilor le dau rabat. — Catalog la cerere trimis gratis și franco.

— Nicolae Hencilă —

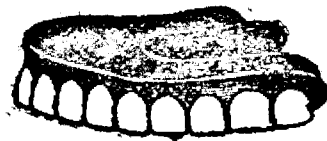
măsar de zidiri și mobile
Déva Str. Vasut No 18. (Casa proprie).

Aduce cu stimă la cunoștință on. public din loc și provincie, că și-a provăzut și mărit atelierul de măsurit cu puteri de muncă corespunzătoare cerințelor de azi.

Primește totfelu de lucrări pentru zidiri și mobile, precum și reparări cu prețuri convenabile și pe lângă serviciu prompt și conștiincios.

Mare magazin de tot felul de mobile pregătite din materialul cel mai excelent uscat dela cele mai simple până la cele mai luxoase.

Scoaterea dinților, dinți artistici, poduri în gură, de aur, coroane, efeptuește

QUIL REINHOLD
DENTIST,

pe lângă prețuri moderate și garanță
LUGOȘ, STR. BONNÁ CZ 11.

Nu-i ceva fabulos

nu-i cu renume, ba
nu-i nici excepțional

dar au gust bun

și sunt bine și în mare
curățenie ținute, articolele de coloniale
— și bacanie —
pe cari le recomandă
cu prețuri ieftine

Mezei János és Tsa

Oradea-Mare — Nagyvárad,
Piața Szent László-tér.

Colțul străzii Teleky, în edificiul
băncii Nagyvárad Takarékpénztár.

Comande prin poștă se efeptuesc
conștiincios în cel mai scurt timp.

Telefon Nr. 247.

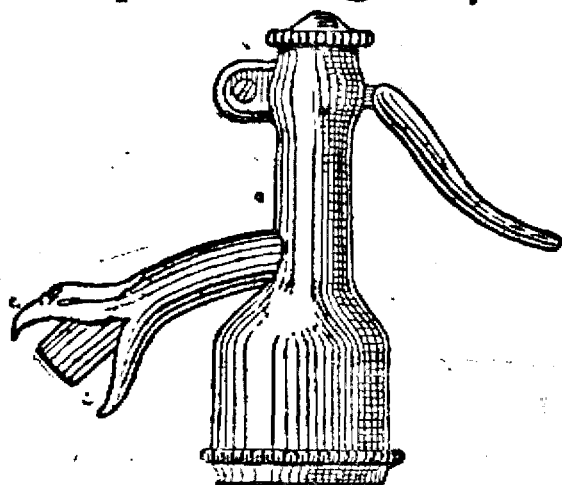
Preluare de restaurant.

Aduc la cunoștința On. public din Arad și provincie, că am preluat restaurantul **Donnawell Fülöp**, din **Str. Făczán**, care se bucura de cel mai bun renume. — Năzuința mea va fi ca să mulțămesc pe deplin On. Public, cu **vinuri alese din podgori și mâncări reci și calde bine pregătite.** — Cu stimă:

Kokay János.

Itzkovits Gerson, Budapesta, IX.,
Strada Tompa No 14.

Dulapuri de gheață

la cari e necesară gheață puțină, preparate pentru măsurarea vinului și a berei, conducte la pregătirea berei și pentru scurs, în prețuri moderate și serviciu prompt. Intreprindere de accesorii la fabricarea zodei, sticle de Bohemia, sirup de smeură, lămâi și ananas, alabastru și praf de limonadă ș. a. Comenzile se efectuează prompt și cu prețuri convenabile.

Quirini Sándor

mare proprietar de vii în **Șiria-VILÁGOS.**
(Podgora Arad).

Vinuri de masă.

din anul 1911 alb mustos, hecto	50 Cor.
1911 de dessert	52 »
1910 de masă	54 »
1909 de masă	56 »
1908 de masă	60 »
1908 de dessert	64 »
1906 rizling	80 »

Vinuri albe în butelii de 7/10 litru.

anul 1885 bacator 1'80 C	anul 1906 furmint 1'20 C
1888 rizling 1'80 »	1906 rizling 1'20 »
1906 bacator 1'20 »	1906 leányka 1'30 »

Vinuri roșii.

din anul 1908, hectolitru	80 Cor.
1906,	100 »

Vinuri roșii în butelii de 7/10 litru.

din anul 1908 vin roșu 1'— C, din 1906 1'80 C.

Vinuri de Muskotály în butelii de 7/10 litru.

din anul 1905 muskatottonel 1'80 Cor.
In preț se înțelege și butelia (sticla).

Băuturi spirituoase.

Rachiu de drojdii nou, hecto	180 Cor.
» » vechiu	200 »
» de prune nou	180 »
» » vechiu	200 »
Cognac de 3 ani 7/10 butelie	3 »

Prețurile sunt a-se înțelege după hectolitru cu livrarea din pivniță și cu ramburs. La dorință livrez vin și rachiu și în butelii. Butoaie dau împrumut pe 6 săptămâni, care se trimit îndărăpt franco la stația din Șiria.

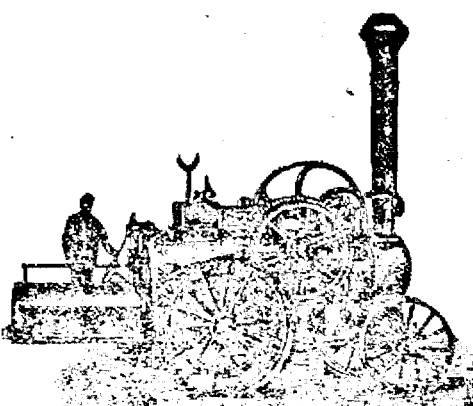
Vitorul e al mașinilor de treerat de sine umblătoare!

Dacă locomobilul d-voastră nu este provăzut cu automat de sine umblător, adresați-vă la fabrica

Friedrich Testvérek

Temesvár-Józsefváros.

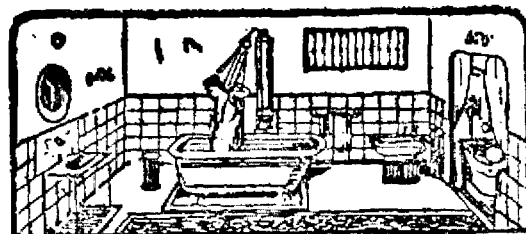
unde căpătați ori-ce informații de lipsă. În atelierele acestei fabrici să transformă la an peste 100 locomobile în automobile după cel mai nou sistem și cu piese noi brevetate — Mare crușare de timp și de bani se poate ajunge cu mașinile aceste automobile. Mare depozit în locomobile cu aburi. Prețuri ieftine! Condiții favorabile!

EDUARD LEXEN,

tinichigiu și antepriază de instalațiuni
Brașov, Atelier: Strada Lungă Nr. 63.
Prăvălie: Strada Cabel Nr. 2.
Telefon Nr. 334.

Se recomandă pentru pregătirea muncii de tinichigiu și galanterie edificii, precum coperișe, și învelișuri de turn, ornamente de metal, vase pentru bucătărie, dulapuri pentru gheață, vase pentru spălat și alte. **Specialist în apaducte la case, canalizări, conducerea de gaz de iluminat, și instalarea camerelor de baie.**

Lampe de carbid de totfel, dela 3 coroane în sus. — Engroșiștilor li-se dau rați. Depozit bogat în vâni scaldat, cămine, closete. Serviciu conștiințios. Prețuri moderate. Reparație promptă.

Edificare ieftină!

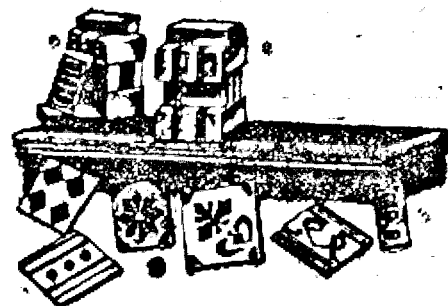
Intrece ori-care edificare din alt material. Sistemul meu e brevetat Nr. S—5546. Se face prin prepararea în mod propriu al betonului, ori alte materii.

Primesc totfelul de edificări, locuințe, case de închiriat, edificii economice și dominiare, crepuri, fântâni, poduri, canalizări, îngrădituri, trepte, padimentări de terase, acoperiș fa-cement, învâltori de cement.

În depozitul meu se găsesc felurite preparate de cement, pietri de edificiu, țigle, colonne pentru case, streșini, trestie pentru tinciuială, cement Portland, gips, var stins ș. a. — *Prețuri curente trimit gratuit.*

Iosif Simics

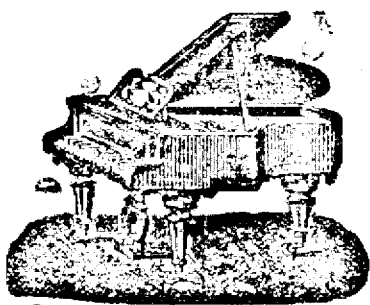
Intreprindere de edificare cu beton, fabricant de obiecte de cement și pierte.

Nr. telefonului:
246.

(Casa proprie)
LUGOȘ,
Str. Buziaș 37.

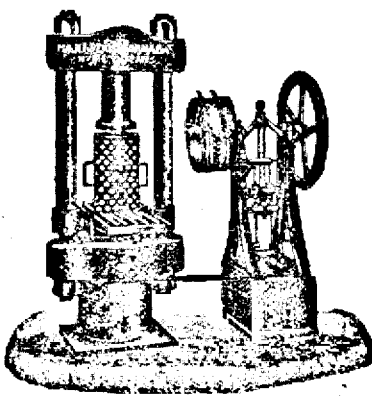
Telefon Nr. 357.

Petrof Antal ^{succe-}
^{sor} **Wonka János**fabrică de plane cesar regale
Temesvár-Józsefváros,
str. Szilágyi 13. — Magazin în Hunyadi-ut 13.

Liferează:

PIANE și PIANINEefectuate în stilul cel mai modern și
execuție promptă.Profesorii și instructorii de muzică pri-
mesc favor cuvenit.Catalog ilustrat la dorință trimis gra-
tuit și porto franco.**Májerszky Barnabás**

fabricant de mașini

in Nyiregyháza.Fabrichează după o experiență bogată
ca specialitate

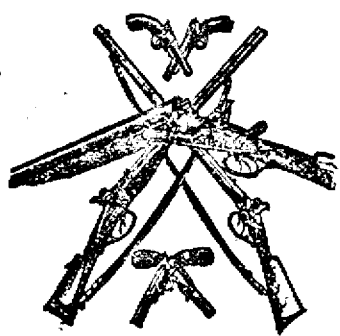
prese de olei mănate cu apă.

Plus de olei, construcție simplă ori
complicată. Prăjitori de olei pentru
încălzire cu aburi ori foc. Teasc pentru
sâmburi de bostan. Mașini pentru per-
fecționarea oleiului și aranjamentul com-
plect pentru fabricarea oleiului. Unele
de melișat floarea soarelui, ș. a.

Exportul până acum în 237 uzine.

Haas Károly

primul armurar și optician din

Szabadka, Egres-u. (Uri
Kasznó).

Mare asortiment de

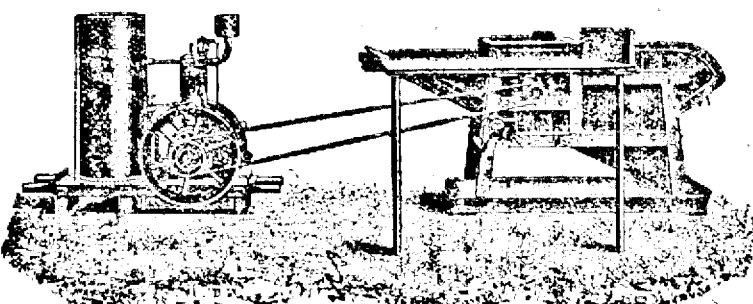
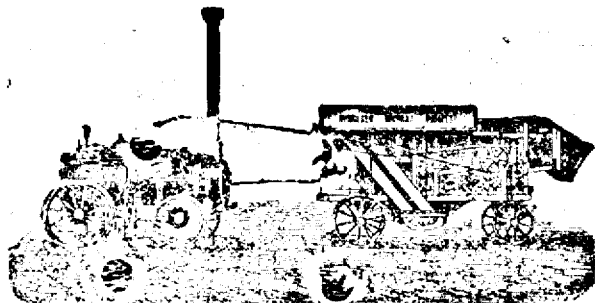
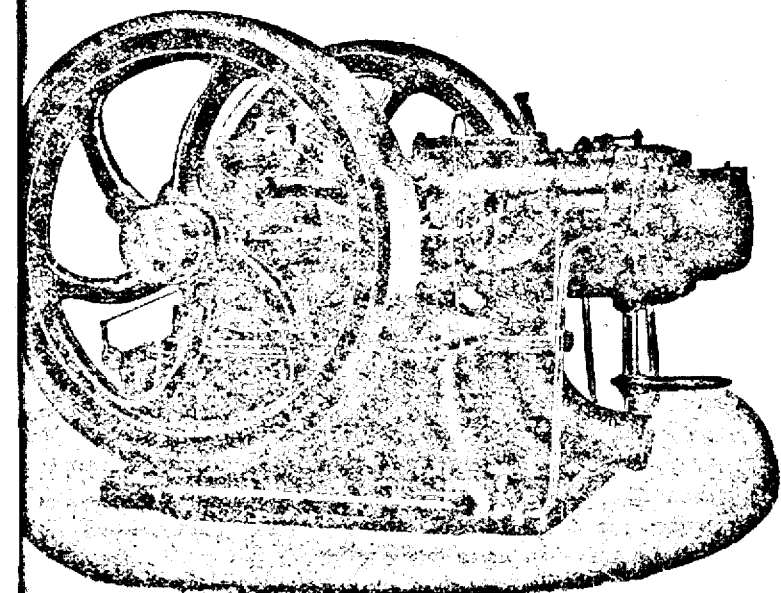
arme și bicicletecea mai bună fabricație precum și părțile constitutive ale
acestora. Se primesc pe lângă garanție și prețuri moderate tot-
ul de reparaturi d' arme de orice soi, mașini de cusut, bici-
lete gramofone, mașini de scris, precum și prefacere armelor
orice lucrări din acest ram. Serviciu punctual și conștiințosAtelier de curelărie,
șelărie și coferărie:**Orendt G. & Feiri W.**

(odinoară Societatea curelarilor)

Sibiu—Nagyszeben,
Heltauerg. Str. Cisnădiel 45.Magazin bogat în articole pentru cărotat, călărit, vânat,
sport și volaj, poclăzi și procovături, portmonee și bretele
solide și alte articole de galarerie, cu prețuri foarte moderate.
Depozit permanent în curele de mașini, curele de cusut
și legat, Sky (vârșobi). — Recomandă pe urmă cei mai buni
jamperi de piele fabricație proprie, pentru cav. și militari,
cari stau strins lipite pe picior. — Reparările se execută prompt.
Mare deposit de hamuri pentru cal dela soierile cele mai
ieftine până la cele mai fine, coperitoare (toluri) de cal și
cofere de călătorie. — Comandele se efectuează conștiințos.**Frații Burza**

Nr. telefonului 604.

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Piața Boros Béni-tér 1. (Casa proprie)Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării, arme și totfelul de mașini agri-
le, mașini de trierat cu aburi, mașini de trierat cu motor și totfelul de motoare cu benzin, cu
foc brut și motoare sugătoare cu gaz, arangem mori cu motoare cu prețurile cele mai
moderate și cu plătire în rate.Cu garnituri pentru trie-
rat și cu prospecte pentru
mori servim bucuros, e-
ventual pentru primirea
lucrurilor acestora și fa-
cerea contractului
mergem la fața lo-
cului pe spesele
noastre.

Românii replantați viile cu altoi dela firma română!

„Mugurul“

însoțire economică
Elisabetopole—Erzsébetváros
(Kis-Köküllő vm.).

Altoi de vie

calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină, ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„Mugurul“

Elisabetopole—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste trei (3) milioane.

Școalele noastre n'au fost atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărări pe credit celea mai ușoare condiții de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni gratis și franco.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Românii sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vor fi binele!

Românii Trimiteți baieți la cursul practic la altoit!

Pregătesc

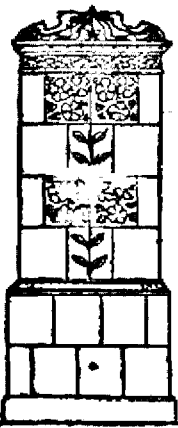
cupatoare de teracotă,

căminuri, vase, glastre, cu prețuri moderate.

Pentru durabilitatea lor garantez. Primesc și repararea cupatoarelor vechi și în provincie. Rugând sprijinul mult onoratului public:

Magyar István,

fab. icant de căminuri și art. cole de lut
Temesvár-Gyárváros, Kém. u. 16.

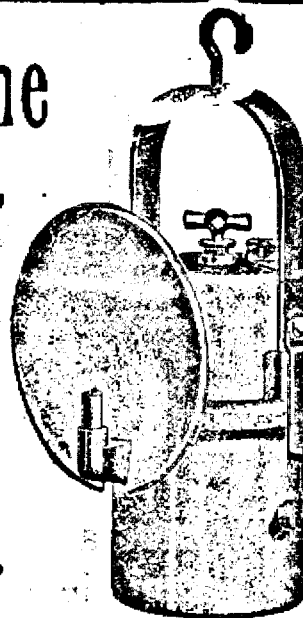
Lampe pentru mine

și tot felul de lampe cu acetylen, fabrichează

Bartos Zoltán

fabricant de lampe,

Budapest, VII, Gizella-ut 55.

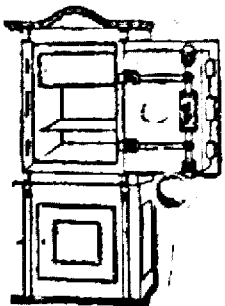
Fabrica budapestană de casse de bani

Gelléri și Schuller

BUDAPEST

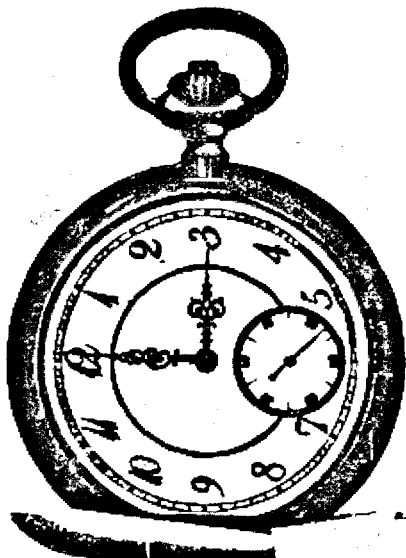
Fabrica: IX., Rákoss-utca 4. Depozitul orășenesc și biroul: V. Széchenyi-u. 7.

Liferanții ministerului de agricultură, de horezi, căilor ferate ungare și al poștelor.

Efectuiază casse de bani, libere contra focului și spargerilor, casse pancelate pentru păstrarea documentelor.

Catalog gratuit și franco.

Cele mai bune

orologe

— cele mai solide și cele mai după modă —

juvaericeale

atât pe bani gață, cât și în rate pe lângă che-
zășie de 10 ani și prețuri ieftine, livrează cea
mai bună prăvălie în această privință în
întreaga Ungaria

BRAUSWETTER JÁNOS

orologier în SZEGED:

CATALOG cu 2000 chipuri se trimite GRATUIT.

Notez că numai aceia vor primi catalogul gratuit cari îi cer cu
provocare la ziarul Tribuna. (ad. scriu că a cetit anunțul în Trib.)
Correspondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.